

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
ÅBO YRKESHÖGSKOLA

Markus Rankala

UNG OCH INTRESSERAD AV PENSIONEN
En jämförelseundersökning av frivillig
pensionssparande

Examensarbete

Företagsekonomi

November 2009

ÅBO YRKESHÖGSKOLA

SAMMANFATTNING

Utbildningslinje: Företagsekonomi	
Författare: Markus Rankala	
Namn på arbetet: Ung och intresserad av pensionen. En jämförelseundersökning av frivilliga pensionsförsäkringar.	
Inriktningslinje: Internationell entreprenörskap	Handledare: Helena Nordström
Utexaminering: November 2009	Sidantal: 64
<p>Målet med detta arbete var att utreda hurdana kostnader frivilliga pensionsförsäkringar har och hur de byggs upp. Den viktigaste frågan som strävades få svar på var vilket av de fyra utvalda pensionsförsäkringserbjudanden skulle ge den största nettopensionen.</p> <p>I arbetet förklaras också hur en pensionsförsäkring fungerar och hur den beskattas samt presenteras hurdana förvaltnings-, placerings- och underhållningsavgifter debiteras.</p> <p>I undersökningsdelen presenterades olika sätt hur en avkastning mäts i en pensionsförsäkringsfond samt dess beskattningsgrund. Forskningen gjordes genom att be fyra likvärdiga pensionsförsäkringserbjudanden och samla material från pensionsförsäkringsbolagens broschyrer.</p> <p>Genom undersökningen kom fram att det lönar sig att ägna litet tid på att utreda hurdana kostnader bolagen debiterar i sina pensionsförsäkringar och på det sätt spara betydligt på olika kostnader som åter på avkastningen och den insparade pensionen.</p>	
Sökord: Pensionsförsäkring, pension, försäkring	
Förvaringsplats: Turun ammattikorkeakoulun kirjasto Bibliotek, Åbo yrkeshögskola	

Degree Programme: Business economics	
Author(s): Markus Rankala	
Title: Young and interested in pension. A case study of optional pension insurances	
Specialization line: International Business	Instructor(s): Helena Nordström
Date: November 2009	Total number of pages: 64
<p>The purpose of this thesis was to clarify what costs voluntary pension insurances have. The key point was to find out which of the four chosen pension insurances gives the biggest net pension.</p> <p>The case study explains how a pension insurance is structured and how it is been taxed in Finland. The study also presents what kind of management, investment, administrative and depositing fees are debited.</p> <p>The survey researched what kind of costs pension insurance companies debit. There where also presented how the profit rate is calculated and how the taxation works.</p> <p>The case study was carried out through four similar pension insurance offers and material from the pension insurance companies' brochures.</p> <p>In the study was found out that it is reasonable to spend little extra time on checking what kind of costs the companies charge in their pension insurances and thus to get a better profit and save a noticeable amount of money.</p>	
Keywords: Pension, Insurance, Pension insurance	
Deposited at: Turun ammattikorkeakoulun kirjasto	
Library, Turku University of Applied Sciences	

1 INLEDNING	1
1.1 Problembeskrivning	1
1.2 Metodval.....	2
2 FINLANDS PENSIONSMODELL	3
2.1 Pensionstagare	3
2.2 Socialskydds modell i Finland	3
2.2.1 Folkpension	4
2.2.2 Arbetspension.....	5
3 FRIVILLIG PENSIONSSPARANDE	7
3.1 Individuell pensionssparande	7
3.1.1 Beräkningsräntebaserad pensionsförsäkring	9
3.1.2 Fondanknytna försäkringar	9
3.1.3 Olika typ av fonder.....	10
3.1.4 Aktiefonder.....	11
3.1.5 Räntefonder	11
3.1.6 Blandfonder.....	11
3.1.7 Fondernas kostnadsstruktur i pensionsförsäkringarna.....	11
3.2 Pensionsförsäkringens viktigaste punkter	12
3.2.1 Pensionsförsäkringens kostnader	12
3.2.2 Pensionstid	14
3.2.3 Dödsfallsersättning.....	15
3.2.4 Skatteavdrag från försäkringspremierna	16
3.2.5 Återlyftning av pensionsförsäkring.....	17
3.2.6 Återköpsfaktor.....	17
3.2.7 Särskild underskottsgottgörelse och förlust av kapitalinkomstslag	18
3.2.8 Fribrev	19

4	UTBUDET AV FRIVILLIGA PENSIONS FÖRSÄKRINGAR	20
4.1	Pensionsförsäkringsbolag som är verksamma i Finland	20
4.2	Aktia	20
4.3	Nordea	22
4.4	Sampo	22
4.5	Skandia	23
5	PENSIONS FÖRSÄKRINGARNAS JÄMFÖRELSE	24
5.1	Jämförande av pensionsförsäkringserbudanden	26
5.2	Praktikfall	27
5.2.1	Aktia	28
5.2.2	Nordea	28
5.2.3	Sampo	29
5.2.4	Skandia	29
5.3	Debiteringar på besparingarna	30
5.4	Jämförelse av pensionsförsäkringarnas kostnader	32
5.5	Kostnaderna i pensionsförsäkringserbudanden med 0 % avkastning	35
6	ANALYS	37
7	AVSLUTNING	39
8	KÄLLOR	41
9	BILAGOR	44
9.1	Bilaga 1: Kalkylerna från pensionsförsäkringsbolagen	44
9.2	Bilaga 2: Tabeller	58

1 INLEDNING

Livslängden ökar ständigt och befolkningen åldrar i Finland. På samma gång så föds mindre barn. Detta betyder att pensionsbetalare minskar och nuvarande ungdomar kanske inte har någon pension från staten när de lämnar arbetslivet. Många har blivit medvetna om detta problem och börjat pensionsspara för att säkra sin pensionstid på egenhand.

Det kan vara svårt och tidskrävande för en vanlig konsument att ta reda på och jämföra olika pensionsförsäkringar, deras kostnader, avkastningar och regler. Därför beslutar sig många för att ta sin pensionsförsäkring från den bank som de använder dagligen.

1.1 Problembeskrivning

Målet med denna undersökning är att utreda hurdana kostnader pensionsförsäkringar har, hur de uppbyggs och hur de påverkar nettopensionen. Undersökningen görs genom att använda en 26-årig man för att reda ut vilken pensionsförsäkring vore lönsammaste för honom och skulle ge den största nettopensionen. För att kunna jämföra alla pensionsförsäkringar med varandra så är alla fyra erbjudanden räknade med samma nettoavkastningsprocentförväntningar, samma månatliga sparsumma och pensionstid. I detta arbete klargörs vad en pensionsförsäkring är, hur en sådan fungerar och sammanhängande basbegrepp. I arbetet undersöks hurdana pensionsförsäkringar finländare har möjlighet att placera i och vad är viktigt att ta i hänsyn när man utreder vilken pensionsförsäkring skulle passa bäst. Arbetet beskriver också hur beskattningen på pensionsförsäkringar fungerar. Den viktigaste punkten för undersökningen är att försöka förklara vilken av de valda fyra olika pensionsförsäkringarna ger den bästa nettopensionen med samma risk för pensionsspararen.

1.2 Metodval

På grund av att forskningsmaterialet är så brett så beslöt jag mig för att avgränsa arbetet till fyra bolag varav tre är finska bolag och ett är från Storbritannien och har en filial i Finland. Målet är att jämföra pensionsförsäkringsbolagens förvaltningskostnader och avgifter med varandra för att finna vad det kostar när man sparar i en pensionsförsäkring. Forskningsmaterialet insamlas från fyra likvärdiga erbjudanden, pensionsförsäkringarnas broschyrer och från pensionsförsäkringsbolagens informationsblad. I arbetet undersöks hur stor påverkan kostnaderna och indexförhöjningen har till slutliga sparsumman. I arbetet undersöks också om riskprofilen skiljer sig mellan erbjudanden i jämförelse med den målsatta nettoavkastningen. Jämförelsen görs genom att be två likvärdiga pensionsförsäkringserbjudanden från fyra pensionsförsäkringsbolag med samma månatliga sparsumma, nettoavkastningsförväntning och pensionstid.

I undersökningen jämförs också hur riskprofilen skiljer sig från varandra. Om någon pensionsförsäkring har en årlig indexförhöjning och hur den påverkar sparsumman och om den har någon påverkan med riskprofilen. I undersökningen utreds hurdan riskprofil och avkastning de till pensionsförsäkringserbjudanden valda fonderna har haft. Med denna information försöker undersökningen utläsa hurdan avkastning pensionsförsäkringarna kan ge i framtiden. Informationen skaffas från pensionsförsäkringsbolagens informationstexter. Alla erbjudanden begärs endast så att besparningen sker månatligt på grund av att det är det lättaste och riskfriaste sättet att pensionsspara.

2 FINLANDS PENSIONSMODELL

2.1 Pensionstagare

Människor som övergick till pension har varit ständigt under 30 000 personer för både män och kvinnor mellan åren 2001-2004. Kursen har varit växande för männen men sjunkit för kvinnorna åren 2002 och 2003. När det blev möjligt att övergå till ålderspension flexibelt mellan åren 63-68 år 2005 så ökade mängden på pensionstagare betydligt. År 2005 övergick nästan 26 000 personer på ålderspension. År 2007 ökade mängden på nya pensionstagare och var 67 000 personer. Tillväxten berodde på att en större andel övergick till invalid- eller arbetslöshetspension (Pensionsskyddscentralen 2009)

2.2 Socialskydds modell i Finland

Socialskyddet i Finland kan räknas bestå av tre trappsteg. Den första trappan i socialskyddet täcker sjukvården, folkpensionen, allmän familjepension och sjukvård. Den andra trappan består av arbetspension, lagstadgade olycksfallsförsäkring, arbetstagarens grupplivförsäkring, lön för sjukdomstid samt arbetshälsovård. Den tredje trappan berör allt frivilligt ordnat socialskydd fastän det vore bekostat av arbetsgivaren. I denna kategori hör alla enskilda och individuella livförsäkringar men också försäkringssparande som pensionsförsäkring eller sparförsäkring. (Antila m.fl. 2005, 66)

Den viktigaste delen av socialskyddet är pensionsförsäkring. Dess huvudsakliga mening är att säkra den försäkrade personens inkomst mot ålderdom, invaliditet och arbetslöshet men också den försäkrades familj när dödsfall framkommer om de har en familjeförsäkring. I dessa fall betalas försäkringen som pension regelbundet oftast månatligen. Pensionen betalas ända tills det framkommer i villkoren ett fall som avslutar pensionen till exempel dödsfall, återvändning till arbetslivet, giftermål, anställning eller dess maximitid upphör. (Pentikäinen & Rantala, 1995, 84)

2.2.1 Folkpension

Finland har två pensionssystem som kompletterar varandra: folkpensionen och arbetspensionen. Folkpensionen omfattar alla i Finland bosatta personer som fyllt 16 år. Folkpensionen är avsedd att säkerställa en minimiinkomst för dem som inte har någon arbetspension eller en mycket liten arbetspension. Folkpensionens belopp minskas av andra pensioner vilket innebär att ju större andra pensionsinkomster en person har desto mindre blir hans folkpension. (Pentikäinen & Rantala, 1995, 85-86)

Folkpensionen är närmast planerad för att garantera minimipensionsskydd för deras del som arbetspensionen inte räcker till. Folkpensionerna förvaltas av folkpensionsanstalten. Med arbetspension menas alla de pensionsformer som täcker arbetsinkomsterna dvs. löneinkomsterna samt företagariinkomsterna. De är förverkligat genom försäkrings-, kassa-, eller stiftelse arrangemang. Arbetspension är en allmän beteckning vart också staten samt kommunerna hör till. Obligatorisk arbetspension kan kompletteras genom frivilliga arrangemang på följande vis:

1. Extra förmånerna överenskommes skilt med arbetsgivaren och de registreras som anknytningar till pensionerna. Som villkor sätts arbetstagarens pensionslags villkor.
2. Extra förmånerna lämnas oregistrerade s.k. friformulerade förmåner som fullförs genom att ta en försäkring från försäkringsbolaget, pensionskassan eller pensionsstiftelsen. Tolkningsfråga är om dessa är socialförsäkringar eller personliga försäkringar.
3. Personliga så kallade individuella pensionsförsäkringar från försäkringsbolaget. I detta fall är det tal om en enskild försäkring.
4. Arbetsgivaren kan betala utan försäkrings arrangemang en pension eller lagstadgade pensions andel direkt från sin egen kassa. Sådant ”pensionslöfte” är en del av arbetsavtalet. Den kan utformas individuellt

eller möjligtvis som en pensionsregel som täcker en viss grupp eller alla arbetstagare. I detta fall handlar det inte om en försäkring. (Pentikäinen & Rantala, 1995, 85-86)

2.2.2 Arbetspension

Arbetspensionen intjänas genom ett förvärvsarbete och arbete som företagare. Arbetspensionerna ger arbetstagarna och företagarna ett lagstadgat grundpensionsskydd. (Pentikäinen & Rantala, 1995, 85-86)

Pensionsskyddscentralen beskriver ålderspensionen på följande vis

Enligt arbetspensionssystemet är det möjligt att gå i pension enligt eget val i åldern 63-68. Inom den offentliga sektorn är det möjligt att gå i pension även enligt tidigare överenskommelse vid den s.k. personliga eller yrkesbaserad pensionsålder och enligt lagen om sjömanspensionen vid den s.k. intjänade pensionsåldern. Inom folkpensionssystemet är åldergränsen för arbetspension 65 år. Personer som uppfyller villkoren för erhållande av pensionstid för långtidsarbetslösa får ålderspension utan förminskning redan vid 62 års ålder enligt både folkpensions- och arbetspensionssystemet. Förtida arbetspension kan man få vid 62 års ålder. Inom den offentliga sektorn och enligt lagen om sjömanspensioner gäller vissa lindrigare bestämmelser om åldergränser. Förtida uttag av pensionen leder till att pensionen minskar. Minskningen är bestående. (Pensionsskyddscentralen 2009)

Arbetslöshetspensionen beskrivs på följande sätt av pensionsskyddscentralen

Arbetslöshetspension kan beviljas personer födda före 1950 som har fyllt 60 år och är långtidsarbetslösa. Dessutom förutsätts att personen har fått arbetslöshetsdagpenning för maximaltiden, har arbetat i minst 5 år av de senaste 15 åren och inte kan anvisas sådant arbete som han eller hon inte kan avböja utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning. Om personen uppfyller kraven för beviljande av arbetslöshetspension efter att ha fyllt 62 år, beviljas inom arbetspensionssystemet ålderspension utan förtidsminskning. Inom

arbetspensionssystemet arbetspension som beviljats enligt nya reglerna (pensionsfallet har inträffat 1.1.2006 eller senare) ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Arbetslöshetspension som beviljats enligt de gamla reglerna (pensionsfallet har inträffat före 1.1.2006) ändras till ålderspension när pensionstagaren fyller 65. Inom folkpensionssystemet ändras invalidpension till ålderspension när pensionstagaren fyller 65. (Pensionsskyddscentralen 2009)

Deltidspension beskrivs på följande vis av pensionsskyddscentralen

Deltidspension beviljas endast inom arbetspensionssystemet. Deltidspension kan beviljas arbetstagare som fyllt 58 år och som inte får annan egen pension och som övergår från heltidsarbete till deltidsarbete. Inkomsten får utgöra 35-70 % av den tidigare stabiliserade inkomsten. Inkomstbortfallet ska motsvara förkortningen av arbetstiden. Personer som är födda 1947 eller senare kan gå i deltidspension fram till 68 års ålder och personer som är födda före 1947 fram till 65 års ålder. (Pensionsskyddscentralen 2009)

3 FRIVILLIG PENSIONSSPARANDE

I följande kapitel berättas vad frivilligt pensionssparande är och hur det struktureras.

3.1 Individuell pensionssparande

Individuell pensionssparande har ökat i Finland från 1990-talet. Diskussionen om den lagstadgade pensionens finansieringsproblem har möjligen påverkat att det frivilliga pensionssparande har ökat. Staten stöder frivilligt pensionssparande med skattelättnader. Individuell pensionssparande har blivit en allt viktigare sparform i att komplettera den lagstadgade pensionen. (Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 2004, 8)

I frivilliga pensionsförsäkringar vill placerarna ha extra pension. Spararen vill kanske öka sin lagstadgade pension som är mindre än fundamentala skyddet eller placeraren har ett fundamentalt skydd men vill ha extra pension över det. Alternativt vill placeraren möjligen tidigare på pension. I frivillig pensionsförsäkring finns det några fundamentala aspekter att ta hänsyn till. I engångs placering görs placeringen en gång och dess minima summa kan vara till. ex. 500 euro. Placeringen är inte avdragbar i beskattningen. Engångs pensionsförsäkring är delvis skattbar inkomst från förvärvsinkomst. Beskattningsbara inkomsten räknas från pensionstagarens ålder. Till. ex. i 60 års ålder kan beskattningsbara andelen vara 45 % och i 70 års ålder 35 %.

Frivillig pensionsförsäkring är en placeringsform som erbjuds av försäkringsbolag där försäkringstagaren betalar ständigt en överenskommen summa som placeras i placeringsfonden. På basis av överenskommen ålder betalar försäkringsbolaget pension i överenskomna pensionsbelopp. Ett av pensionsförsäkringens centrala begrepp är att pensionspengarna binds ända tills pensionen. Dessutom debiterar försäkringsbolaget av försäkringsspararen förvaltningsarvode. Resultat har visat att pensionssparande är ofta finansiellt sätt ett vist beslut och kan vara ett billigare placeringsalternativ än direkta fondplaceringar. (Vaihekoski 2003)

Försäkringsbolag erbjuder placerings- och sparförsäkringar samt frivilliga pensionsförsäkringar. Placeringsförsäkringarna är placeringar för en viss tidsperiod som förfaller på överenskommet sätt. Pensionsförsäkringarnas besparningar betalas ut i form av pension. I båda alternativen är det möjligt att göra en engångsplacering eller en regelbunden placeringsplan. När placeringsförsäkringar görs är det möjligt att välja mellan två alternativ. Antingen en resultatbunden eller en placeringsbunden version. I en resultatbunden är avkastningen delvis inbunden i en fast ränteprocent och delvis i försäkringsbolagets egna tilläggsprocent som är bundna till bolagets resultat. I denna modell talas det om traditionell resultatbaserad försäkringsplacering. Försäkringstagaren vet minimiavkastningen, som är beräkningsräntebaserad när avtalet görs. Placeringen kan bara sägas ge garanterad avkastning ifall försäkringsbolaget är bunden till att behålla räntan på samma nivå hela försäkringstiden.

Kundkompensationen kan vara betingad och en del av försäkringsbolag använder detta villkor. I sådana fall står det att kompensationen är villkorlig vilket betyder att kundkompensationerna kan användas till att täcka beräkningsräntorna ifall bolagets placeringsverksamhet eller soliditet inte räcker till att täcka dessa. Som alternativ för traditionell resultatbunden ränta finns fondanknutna försäkringsplaceringar. Kunden binder avkastningen till resultatet och väljer själv från de tillhandahållna fonderna. Fondanknuten avkastning är helt beroende av marknaderna och den kan vara också negativ. Även om man får skattelättnader i försäkringsplacering är det med stor sannolikhet dyrare att placera genom en försäkring än i en fond direkt. Utöver det kan förlusten i fonderna inte avdras från överlåtelsevinsten i beskattningen. Livförsäkring är ett speciellt särdrag i pensionsförsäkringar vars innehåll, omfattning, tidsgränser samt möjliga belopp alltid är viktiga för investeraren att reda upp åt sig själv. Om ingen livförsäkring är sammankopplad till försäkringen betalas inget åt förmånstagarna ifall dödsfall förekommer. Detta tvingar automatiskt att ta ett dödsfallskydd som kan vara en extra kostnad som äter avkastningen i försäkringen. Dessa dagar räknas försäkringserbjudanden alltid med dödsfallskydd. (Anderson, Tuhkanen, 2004, 247-251)

3.1.1 Beräkningsräntebaserad pensionsförsäkring

Enligt Nordea består beräkningsräntan av följande:

”I en beräkningsräntebaserad pensionsförsäkring består avkastningen av två krediteringsformer årsräntan och tilläggsräntan. Årsräntan läggs till försäkringssparkapitalet månatligen. Dess storlek fastställs av styrelsen för högst ett år åt gången i förskott. Tilläggsräntan läggs till sparkapitalet årligen i efterskott. Tilläggsräntan beror på försäkringsbolagets resultat. Tillsammans avspeglar årsräntan och tilläggsräntan den förväntade avkastningen vid den tidpunkt då försäkringen tecknas. De faktiska, årliga gottskrivningarna kan också vara större eller mindre än den förväntade avkastningen”. (www.nordea.fi)

3.1.2 Fondanknytna försäkringar

I fondanknytna dvs. unit link- försäkringar kan försäkringstagaren långt själv bestämma vart besparningarna placeras. Försäkringsbolaget erbjuder olika placerings- samt andra fonder som kunden kan välja en eller flere från. Med dessa val skaffar försäkringsbolaget fondandelar (unit) från de nämnda fonderna med den placerade summan så mycket som till dagens summa är möjligt. Försäkringsbolaget kan också ha tidigare skaffat fondandelar som kan användas som ett förråd varifrån försäkringsbolaget delar antal fondandelar åt kunden. Dessa tidigare skaffade fondandelar bevarar försäkringsbolaget i sin balansräkning skilt från allt annat som en egen egendomsportfölj. Försäkringstagarens placeringsvärde binds (link) till fondandelarnas värde dvs. pris. På detta sätt ändras placeringens värde dagligen upp- och neråt. Försäkringstagarens försäkring består på ett sätt av en viss mängd av olika fonders andelar och genom att betala mera försäkringsavgifter får kunden sin försäkring bunden till flere stycken fondandelar. Försäkringstagaren äger inte de nämnda fondandelarna och kan inte använda ägares rättigheter till dem som till. ex. delta i fondbolagens förvaltning. Försäkringsbolaget äger fondandelarna men försäkringens värde är bunden till de fondandelarna som är skaffade med kundens besparningar. Försäkringsbolaget är skyldigt att äga kundernas fondandelar en tillräkligt stor mängd

och får inte blanda dem till sin annan placeringsegendom eller överlåta dem dels som de är bundna till kundernas fondandelar. (Antila m.fl. 2005, 107)

Försäkringsbolag som har fondanknutna försäkringar i sortimentet erbjuder flera olika fondbolag att välja mellan åt kunden. Vanligt är att försäkringsbolaget har bundit kontrakt med flera olika fondbolag och gjort avtal för att kunna sammankoppla fonderna till försäkringen. På detta sätt funkar försäkringsbolaget bara som distributionskanal åt fondbolagens produkter. Som bäst kan det finnas upp till 200 olika fonder att välja mellan men oftast dock mellan 20 och 30. Även om en stor valmöjlighet är positivt för kunden så kan det vara negativt med en för stor data att följa med. Fonderna kan skilja sig stort från varandra på grund av i vilka värdepapper de placerar i. Vanligaste typen av fonder är aktiefonder som placerar endast i aktier. En annan betydande huvudgrupp är räntefonderna som placerar i obligationer och premieobligationer. Kombinationsfonder placerar i både aktier och räntepapper. Branschfonder placerar till vissa branscher som till. ex. skogsindustrin, läkemedelsindustrin eller i högteknologiindustrin. Indexfonder motsvarar alltid en viss värdepappersportföljs innehåll som följer någon index till. ex. HEX- börsens 20 mest bytta aktier. Det finns också strukturerade produkter som kan ha ett visst kapitalskydd som ofta kan kallas hedge fonder. En grundläggande utgångspunkt är att i Unit – linked försäkringar är fondbyten kostnadsfria och att byten inte beskattas. Beskattning sker endast när försäkringen återlyftes. Kunden kan byta mellan flere olika fonder samt förhållandet inom de valda fonderna. (Antila m.fl. 2005, 109-111)

3.1.3 Olika typ av fonder

I fondanknuten försäkring väljer försäkringstagaren bland försäkringsbolagets fondalternativ de fonder vars värdeutveckling han eller hon vill binda sitt pensionssparande vid. Det är alltså kunden själv som beslutar om placeringarna. Avkastningen är beroende av hur fondernas värde utvecklar sig. Kunden bär risken för placeringsbesluten och försäkringssparandets utveckling. (Skandia, 2008)

3.1.4 Aktiefonder

Aktiefonder placerar i aktier. Aktiefonder kan delas in på basis av placeringsobjektens geografiska läge eller enligt i den branschen var företaget som är placeringsobjekt bedriver sin verksamhet i. Aktiefondernas avkastningsförväntning är högre än i räntefonder, men deras placeringsrisk är större än i räntefoten. (Skandia, 2008)

3.1.5 Räntefonder

Räntefonder är fonder som placerar i olika ränteinstrument. Fondernas placeringsobjekt är räntepapper och masskuldebrevslån emitterade av till exempel staten, offentliga samfund eller företag. Räntefonder kan anses lägre placeringsrisk än aktiefonder, men i motsvarande grad är deras avkastningsförväntningar lägre. (Skandia, 2008)

3.1.6 Blandfonder

Blandfonder placerar i både ränteinstrument och aktier. Inom de ramar som fondens regler fastställer, kan tyngdpunkten bytas mellan aktier och ränteplaceringar beroende på marknadssituationen. Blandfondernas förväntade avkastning är högre än i räntefonder men lägre än i aktiefonder. I samma mån är risken också högre än i räntefonder men lägre än i aktiefonder. (Skandia, 2008)

3.1.7 Fondernas kostnadsstruktur i pensionsförsäkringarna

När pengar placeras i en fond så ges förvaltningen av tillgångarna till en annans bekymmer. Detta kostar pengar. Fondbolagen är vinstbringande bolag och har ägare som vill ha avkastning på sitt placerade kapital. Fonden betalar åt fondbolaget förvaltnings- och förvaringskostnader vilket minskar på fondens avkastning. Största kostnaderna för fondbolaget är byggande av organisation och datasystem, handel- och förvaringskostnader samt marknadsföringen av fonden. När fonden växer så delas dess kostnader vitt. En liten och stor fond tar tidsmässigt ungefär lika lång tid att sköta för en fondförvaltare. (Taloussanomat 2003: 15, Saario 2000: 270)

Den synligaste avgiften som debiteras av placeraren är den årliga förvaltningskostnaden. Från fondens kapital betalas många andra kostnader som belastar fondens kapital och varav fondbolagen rapporterar selektivt. (Taloussanomat 2004: 9)

3.2 Pensionsförsäkringens viktigaste punkter

Den försäkrade är den person som får pensionsförsäkringen och som pensionen betalas åt. *Försäkringstagaren* är en enskild eller juridisk person som tar försäkringen. Försäkringstagaren äger försäkringen och kan göra förändringar i avtalet som berör till. ex. förmånstagare, betalningsplan, pensionstid och dödsfallsersättning. En individuell pensionsförsäkring kan betalas av försäkringstagaren eller av arbetsgivaren. Med *förmånstagaren* menas denne som försäkringstagaren har påpekat pensionen eller livförsäkringen åt. I ålderdomspension är förmånstagaren alltid den försäkrade själv och i familje- samt arbetslöshetspension den person som pensionstagaren har meddelat. Förmånstagaren kan vara till. ex. de anhöriga, makan, barnen, arvtagarna eller en viss nämnd person. Som förmånstagare kan också vara en juridisk person ett bolag eller en stiftelse. (Järvenoja, Saarinen, 2001, 158)

Olika sparsätt behandlas i beskattningen på olika sätt. Skillnader kan ses i tre olika skeden i besparningarnas ”livslängd”, sparskedet, i förmögenhetens ökningsskede och i inlösning av tillgångarna. Besparningarna kan vara avdragbara eller inte när en persons inkomstskatt räknas (sparskedet). I besparningarnas ökning kan inriktas inkomstskatt eller så är de skattefria (ökningsskedet). Inlösningen av besparningarna kan räknas till mottagarens beskattningsbara inkomster eller alternativt så är de skattefria (inlösning av tillgångarna). (Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 2004, 10)

3.2.1 Pensionsförsäkringens kostnader

Placeraren bör alltid kolla helheten och reda ut alla kostnader och deras effekt på slutprodukten. När skattelättnader delas ut åt placerare bör alla resultat meddelas efter skatterna som netto. Ofta baserar sig besluten i att göra skatteavdrag. I försäljnings-

situationen framkommer: ”Skatteavdrag är möjlig i denna”. I sådana fall kan det vara lönsamt att be en förenklad version av vad som menas med skatteavdraget. (Anderson, Tuhkanen, 2004, 262-263)

Försäkringsbolaget sköter kundernas besparingar och debiterar av detta kostnader på olika sätt. Kostnader bildas bland annat av försäljning av varor, behandling av kontrakt och ändringar, behandling av kassaflödet, utbetalning av förmåner samt förvaltning av sparkapitalet. När försäkringsbolaget själv placerar pengarna vidare bildas kostnader när val av placeringsobjekt görs. Även medföljande och förvaltande av kapitalet kostar. I fondanknutna produkter bildas kostnader när fondandelar köps, säljs och kurser uppdateras. En tidigare modell när kostnader debiterades var att försäkringsbolaget tog till en början en viss procent till. ex. 8-10 % som täckte försäkringsbolagets kostnader under hela försäkringens tid. Även ifall en sådan kostnad är ganska känbar när den debiteras på en gång så minskar dens relativa storlek i jämförelse med avkastningen ju längre spartiden är. Om spartiden är 20 år och kostnaden på 10 % så minskar försäkringens avkastning endast med 0,5 procent. Positivt med denna modell från försäkringsbolagets synvinkel är att den får de stora kostnaderna i en början täckta men dels kan försäkringsbolaget inte ändvända hela summan på en gång på grund av att summan måste täcka hela spartiden. En annan allmän modell är att debitera kostnaderna fortlöpande i mindre summor till ex. årligen. I denna modell kan debiteringen också förverkligas så att kostnaden är högre i en början till ex. 3 % per år och mindre mot slutet till ex. 0,5 % per år. Bra punkter i den senare nämnda modellen är att en större del av besparingarna börjar växa ränta. (Antila m.fl 2005, 100)

Traditionella sparförsäkringar och fondanknutna försäkringar skiljer sig huvudsakligen i två förhållanden. I mängden av avkastning samt risken till att kapitalet behålls. Utöver det så kan det uppstå skillnader i upphävande av avtalet samt debiterade kostnader. I en garanterad försäkring (without profit) vet kunder exakt hur stor avkastning han får åt sin besparing under den överenskomna tidpunkten. Ifall produkten är sådan att försäkringsbolaget betalar beräkningsränta och en växlande extraränta (with profit) är avkastningen inte helt känd men är oftast mellan cirka 5- 7 %. I beräkningsräntebaserade försäkringar är avkastningen säker men kan inte någonsin nå

till den nivån som på kort sikt en fondanknutna försäkring som bäst kan. I fondanknutna försäkringar i andra hand är avkastningsgraden inte på något sätt garanterad. Inte heller kapitalet är skyddat. Ökande och minskande av kapitalet är helt upp till det hur de fonder som kunden väljer utvecklar sig. Möjlighet till en stor ökning finns men kunden bär hela risken av hur försäkringen artar sig. Skillnaden av hur utvecklingen sker kan vara stor genom att försäkringen kan ge en avkastning på 100 % per år men i andra hand smälta 30 % på en vecka om kurserna sjunker. Om försäkringsbolaget hamnade i utredning skulle de fondanknutna placeringarna kopplas låss från försäkringsbolagets annan egendom. På detta sätt kan de inte användas för att täcka andra skulder. Återlyftning av försäkringen före den överenskomna tidpunkten kan förorsaka kostnader åt försäkringstagaren om försäkringen har varit i kraft endast en kort tid. I andra hand behöver försäkringsbolaget inte vara berett för långvarig placeringsverksamhets fondrisk på grund av att risken tags i hänsyn fortlöpande. I traditionella försäkringar kan försäkringen inte lyftas före att den har varit i kraft en viss tid utan att hamna ut för provisioner, sanktioner eller minskning på avkastningen. Detta på grund av att försäkringsbolaget har investerat kapitalet långsiktigt för att få maximal avkastning men kan inte ge det ifall kunden lyfter tillbaka försäkringen i förtid. (Antila, m.fl.2005, 114-115)

3.2.2 Pensionstid

Med pensionstid menas den tidpunkt när pension betalas åt försäkringstagaren. Tidspunkten är vanligtvis försäkringstagarens ålder till. ex. 62 år. Det behöver inte vara hela år utan det kan också vara till. ex. 62 år och två månader. I en fortgående pensionsförsäkring kan pensionsåldern inte vanligtvis vara under 62 av beskattningsskäl. I en pensionsförsäkring som är betalad en gång kan pensionsåldern vara lägre till. ex. 45 år. Ifall pensionstiden överenskommes till en väldigt tidig punkt kan det betyda att skattemyndigheten inte accepterar de betalda försäkringsavgifterna avdragbara eller att de betraktas som löneinkomster. Ifall den försäkrade är vid liv när han når sin pensionsålder betalas hans pension. Om det är överenskommet att pension betalas när den försäkrade fyller 62 år betalas den första delen i början av den följande månaden. Pension utbetalas den månaden till slut när den försäkrades periodiska pensionstid tar slut. Pensionstidens längd kan vara hela livstiden eller periodisk. En

periodisk pension bör alltid vara minst två år. I fondanknutna försäkringar uppskär betalningen ifall fondandelarna tar slut även om överenskommelsen gäller en periodisk försäkring. Pension betalas alltid åt den försäkrade och det kan inte ändras. Meningen med detta är att pensionsförsäkringen skulle fungera uttryckligen att komplettera pensionsskyddet och att skatteregleringen vore konsekvent. Att inga personbyten sker när pensionsavgifter betalas och pension emottags. Med detta undviks kringgående av skatteskyldighet. Avtal kring pensionsförsäkringar är ofta långvariga och kan vara i kraft i tiotal år. Klart är att den försäkrades livssituation kan ändras så att det kan vara aktuellt att ändra på försäkringen. Ändringar är väldigt allmänna. När det är tal om pensionsförsäkringar är ändringar kring pensionstiden allmänna. När kundens pensionsplaner börjar klarna kan det komma fram behov att bearbeta pensionstiden tidigare eller senare, förkorta pensionstiden eller ändra på pensionens konstruktion. (Antila m.fl. 2005, 129-131)

3.2.3 Dödsfallsersättning

Betalning av pension förutsätter att den försäkrade är vid liv då betalningen sker. Ifall den försäkrade dör före pensionstiden eller före hela pensionen är återbetald lämnar försäkringssumman åt försäkringsbolaget. Denna punkt är tagen i hänsyn när återbetalningssumman räknas. Också den försäkrades dödlighet är tagen i hänsyn. Summan som behövs för pensionen är mindre ifall dödsersättningen inte tags i hänsyn. När frivillig pensionssparande sker betyder det ofta att familjens konsumtion förflyttas till en senare tidpunkt. Om den försäkrade dör nu kan det betyda att till och med stora summor kan lämna utanför familjens ekonomi vilket inte är bra för makan eller barnen. Detta missförhållande kan avböjas genom att koppla ett dödsfallsskydd för att täcka den försäkrades pensionsbesparningar. I sådana fall definieras dödsfallsersättningen så att den motsvarar åt förmånstagarna den summa som lämnar åt försäkringsbolaget i dödsfall. I princip så tilläggs en sådan i alla pensionsförsäkringar. För dödsfallsskyddet debiteras naturligtvis en extra avgift som minskar avkastningen i pensionsförsäkringen. Dödsfallsersättningen definieras på många olika sätt. Ofta binds ersättningen till de betalda avgifterna eller så räknas de till ett vist relationstal av försäkringens fonder. På grund av att pensionsförsäkringarnas skatteavdragsmöjlighet mildrar betalningarnas belastning kan dödsfallsersättningen också definieras som delvis.

Vanligtvis räcker inte en dödsfallsersättning som täcker spartiden utom den måste också täcka tiden när pensionen redan tillbakalyftes. Dödsfallsersättningen kan definieras till, ex. så att den är fullkomlig första året och minskar årligen i samma takt som besparingarna minskar. Det finns olika modeller av debitering av dödsfallsersättningsavgifter. Ett sätt är att debitera ovanpå summan en mängd som motsvarar respektive summans livförsäkrings engångspremie. Alltid när kunden betalar pensionsförsäkringsavgifter skaffar han med samma en livförsäkring som motsvarar den betalda summan och som är i kraft hela pensionstiden. Ett annat alternativ är att debitera till, ex. månatligen en summa från fondandelarna som motsvarar livförsäkringsandel. I ovannämnda metoden kan det vara svårt att ta i hänsyn dödsfallsersättningen skattemässigt. Betalningarna som styrs till pensionsavgifter och de som styrs till dödsfallsersättningen måste hållas skilt på grund av att de beskattas på olika sätt. Ifall dödsfallsersättningen inte täcker hela försäkringssumman och den försäkrade vill höja skyddet kan den försäkrade hamna att göra en utredning av sitt hälsotillstånd. I sådana försäkringar var en skild summa debiteras från varje betalning kan en ökning på dödsfallsersättningen bli betydligt dyr. Om försäkringen är strukturerad så att behovliga summan för dödsfallsersättningen debiteras till, ex. varje månad så stiger bara den månatligt debiterade summan. (Antila m.fl. 2005, 132-134)

3.2.4 Skatteavdrag från försäkringspremierna

Premierna för en frivillig individuell pensionsförsäkring dras av från kapitalinkomsterna. Så görs också ifall maken har tecknat försäkringen. Premierna avdras alltid av den som är försäkrad även om det är en annan familjemedlem som i verkligheten betalt försäkringspremien.

Försäkringspremier får dras av högst 5 000 euro om året. Om arbetsgivaren har under skatteåret betalt premier för en individuell pensionsförsäkring som tecknats för arbetstagaren, sjunker arbetstagarens avdragsrätt till 2 500 euro. Beloppet av premien som arbetsgivaren betalt har inte bestämts på något sätt, så att även en mindre betalning minskar arbetstagarens avdragsrätt. Avdragsrätten sjunker å andra sidan inte, om en försäkring som arbetsgivaren tecknat är i kraft, även om arbetsgivaren inte under ett visst år betalt försäkringspremier. En av arbetsgivaren tagen försäkring som redan

betalts helt och hållet inverkar inte heller på löntagarens avdragsrätt. (Skandia pensionsförsäkringsguide, 2008)

3.2.5 Återlyftning av pensionsförsäkring

Återlyftning av pensionsförsäkring under tiden är gränsat väldigt starkt. I äldre försäkringar finns det ingen möjlighet att tillbakalyfta försäkringen och i nya är det bara möjligt i specialfall. Genom att gränsa återlyftning av pensionsförsäkringar försöker det förhindras att skattelättnaderna inte används fel. I nyare försäkringar är villkoren för återlyftandet nämnda i försäkringsvillkoren. Olika försäkringsbolags produkter kan skilja sig från varandra men principen inom försäkringsbranschen för återbetalning är i följande fall: I fall var försäkringen är tagen av företag kan försäkringen återlyftas om den försäkrades arbetsavtal upphör eller den försäkrade får motsvarande pensionsförmåner genom arbetspensionslagen. En försäkring som är tagen av en privatperson kan återlyftas om den försäkrade har varit långtidsarbetslös, invaliditet, försäkringstagarens maka har dött eller försäkringstagaren har skilt sig. I äldre försäkringar kan en återlyftningsanledning också vara makans arbetslöshet. Återlyftning kräver alltid försäkringstagarens tillstånd. (Antila m.fl. 2005, 131)

3.2.6 Återköpsfaktor

Några bolag använder sig av en speciell återköpsfaktor ifall fondandelar inlöses före utgången av premieförbindelsetiden. Till exempel i Skandia Lifes försäkringar varierar premieförbindelsetiden från 5 till 20 år. Detta betyder att ifall de tidigare nämnda återköps kriterierna som långvarig arbetslöshet, invaliditet, makans / makens död eller skilsmässa uppfylls så tillämpas återköpsfaktorn när den försäkrade inlöser fondandelar före premieförbindelsetiden tar slut. Återköpsfaktorn räknas genom att använda följande formel: Återköpsvärdet av de genom regelbundna försäkringspremier anskaffade fondandelarna = köpkursen för de genom regelbundna försäkringspremier anskaffade fondandelarna x återköpsfaktorn. (Skandia pensionsförsäkringsbroschyr 2008)

3.2.7 Särskild underskottsgottgörelse och förlust av kapitalinkomstslag

Om avdrag inte kan göras från den försäkrades kapitalinkomster, avdras 28 % av det oavdragna avdragbara beloppet såsom särskild underskottsgottgörelse från skatten på förvärvsinkomsterna. För detta belopp har i lagen inte bestämts någon maximal eurogräns. Den övre gränsen kan beräknas i enlighet med definitionen för den särskilda underskottsgottgörelsen. Utgående från den gällande skattesatsen är maximibeloppet 1400 euro (28 % av 5 000 euro). Om den försäkrade har också en individuell pensionsförsäkring som arbetsgivaren tecknat och betalt, minskar också maximibeloppet för särskild underskottsgottgörelse till 700 euro.

Särskild underskottsgottgörelse dras av i första hand från den inkomstskatt som betalas till staten. Avdraget görs efter övriga avdrag från inkomstskatten, såsom t.ex. underskottsgottgörelsen som fås från räntor på bostadslån. Om den särskilda underskottsgottskrivningen överskrider inkomstskatten som ska betalas för förvärvsinkomsterna, avdras den från kommunalskatten, försäkrades sjukförsäkringspremie och kyrkoskatt i proposition till dessa belopp.

Om den försäkrades skattebelopp inte räcker till att dra av den särskilda underskottsgottgörelsen till fulla beloppet, överförs beloppet som inte kunnat dras av för att avdras i makens beskattning. Överföringen görs vid beskattningens verkställande utan att den försäkrade behöver yrka på det. Beloppet av särskild underskottsgottgörelse som överförs till maken har inte begränsats på något sätt. T.ex. person som har inga kapitalinkomster alls, kan få en gottgörelse för 1 400 euro på sin egen försäkringspremie. Om personens make inte har några inkomster alls, kan extra särskild underskottsgottgörelse för 1 400 euro överföras till honom / henne. Personen kan således få en särskild underskottsgottgörelse om maximalt 2 800 euro. (Skandia pensionsförsäkringsguide, 2008)

3.2.8 Fribrev

Ifall försäkringstagaren inte vill betala mera premier men inte vill avstå från sitt hela försäkringsskydd kan försäkringen förvandlas till fribrev dvs. till en kostnadsfri försäkring. Förvandling till fribrev är möjlig i försäkringar var försäkringsavgifter har inbetalats. Ändringen sker så att återköpsvärdet är samma före och efter förändringen. Försäkringsskyddet sänks så mycket att inkommande betalningarnas kapitalvärde är lika högt som återbetalningsvärdet. (Antila m.fl. 2005, 365-366)

4 UTBUDET AV FRIVILLIGA PENSIONS FÖRSÄKRINGAR

I följande berättas om de fyra bankerna och försäkringsbolagen och deras historia i denna form som den är framförd på deras hemsida i internet.

4.1 Pensionsförsäkringsbolag som är verksamma i Finland

I Finland finns nio försäkringsbolag som erbjuder individuella pensionsförsäkringar. Dessa är Livförsäkringsaktiebolaget Pohjola, Försäkringsaktiebolaget Sampo Liv, Livförsäkringsaktiebolaget Veritas, Ömsesidiga aktiebolaget Tapiola, Nordea livförsäkring Ab, OP- Livförsäkring Ab, SHB liv Försäkringsaktieselskab, filial i Finland, Skandia Life Assurance Company Limited – filial i Finland och Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv. Skandia Liv och Handelsbanken Liv erbjuder bara så kallade fondanknutna pensionsförsäkringar och alla andra har både avtalad beräkningsränta och fondanknutna försäkringar. (Guide för val av pensionsförsäkringar, konsumenternas försäkringsbolag, 2006)

4.2 Aktia

Grunden till Aktia lades redan 1825, då den äldsta av Finlands i dag existerande depositionsbanker grundades. Verksamheten inleddes året därpå. Dagens Aktia uppstod för drygt 15 år sedan i en fusion mellan Helsingfors Sparbank och flera av kustområdets sparbanker. Aktia Sparbank som ombildades till aktiebolag 1993 ägs av finländska sparbanksstiftelser, institutioner, sparbanker och privatpersoner. Aktia är en finländsk, tvåspråkig sparbank som i sin verksamhet utgår från de finländska kundernas – privatpersoners, lokala företags, kommuners och ideella samfunds – behov. Aktias 83 kontor befinner sig längs med kustområdet från Lovisa till Uleåborg och i tillväxtcentra i inlandet, såsom Tammerfors. Tillsammans med sina samarbetspartner, spar- och lokalandelsbankerna, har Aktia för vissa finanstjänsters del ett kontorsnät på ca 430 kontor. I livförsäkringsärenden står Aktias dotterbolag, Veritas Livförsäkring, till tjänst förutom på Aktias och lokalandelsbankernas kontor även på Veritasgruppens kontor. Tack vare avtalet med Automatia Oy betjänas våra kunder av ett riksomfattande nät av

ca 1 700 Otto- automater. Aktia fungerar som spar- och lokalandelsbankernas centrala finansiella institut, bedriver depositionsbanksverksamhet, är auktoriserad värdepappersförmedlare och har ett täckande korrespondentbanksnät. Aktia har av Finlands Bank godkänts som motpart för penningmarknadsoperationer, och är också med i Finlands Banks likviditets- och checkkontosystem. I koncernen Aktia Sparbank Abp ingår Aktia Asset Management Oy Ab, Aktia Fastighetsförmedling, Aktia Fondbolag Ab, Aktia Företagsfinans Ab, Aktia Hypoteksbank Abp, Aktia Kort & Finans Ab och Livförsäkringsaktiebolaget Veritas. (www.aktia.fi)

Aktia Fondbolag Ab förvaltar, administrerar och marknadsför placeringsfonder, aktiebland- och räntefonder som placerar både på den finländska och på den internationella kapitalmarknaden. Fonderna säljs främst via olika distributionskanaler men även direkt till storkunder. Målsättningen är att ha ett optimalt fondsortiment med tanke på kundstrukturen.

För tillfället har Aktia Fondbolags över 50 fonder ett marknadsvärde nära 2 miljarder euro. Fondbolaget är fjärde störst i Finland med över 125 000 fondandelsägare. En del av fonderna kommer från våra samarbetspartners Swedbank Robur, Hansa Investment Funds, Odin och ABN Amro. Robur är det största och mest framgångsrika fondbolaget i Sverige och bolaget förvaltar närmare 80 olika placeringsfonder. Hansa Investment Funds är Baltikums ledande och äldsta fondbolag och förvaltar 50 % av de baltiska ländernas pensionspengar. Norska Odins fonder är kända för sin höga avkastning. Holländska ABN Amro är en av världens största banker och specialist på utvecklande ekonomiområden.

Aktias fonder har klarat sig utomordentligt väl i konkurrensen. Enligt ratinginstitutet Morningstars jämförelser har Aktias fonder redan under flera år befunnit sig i den absoluta toppen bland de utvärderade fondbolagen. Att fonderna i genomsnitt erhållit drygt fyra stjärnor av fem möjliga talar sitt tydliga språk. Aktia har länge varit bäst bland de bankägda fondbolagen med över tio fondvärderingar. (www.aktia.com)

4.3 Nordea

Nordea har cirka 10 miljoner kunder, cirka 1 400 kontor och en ledande ställning inom Internettjänster med 5,2 miljoner e-kunder. Koncernen har cirka 34 000 anställda (heltid). Nordea aktien är noterad på Nasdaq OMX Nordic i Köpenhamn, Helsingfors och Stockholm. Nordea är nummer ett eller nummer två på de flesta marknader i Norden räknat med marknadspositioner. De tre största aktieägarna är svenska staten med 19,9 procent av aktierna, Sampo Group med 12,1 procent och Nordea Danmark-fonden med 4,1 procent [januari 2009]. (www.nordea.com)

4.4 Sampo

Sampo Bank är en del av Danske Bank- koncernen. Till Danske Banks hemmamarknader hör förutom Finland även Danmark, Sverige, Norge, Estland, Lettland, Litauen, Irland och Nordirland. Bankgruppen har även verksamhet i Storbritannien, Tyskland, Polen, Luxemburg och Ryssland.

I Finland har Sampo Bank för närvarande över 1,1 miljoner privatkunder och ca 100 000 företags- och organisationskunder. Antalet kontor har ökat gradvis under de senaste åren och är för närvarande 124 stycken. Koncernen har totalt över fem miljoner kunder, varav ca 2,4 miljoner också har tillgång till webbanken. Danske Bank-koncernen har ca 24 000 anställda. Konsumentbanken har totalt ca 900 kontor i nio länder. Resultatet för Sampo Banks finska affärsverksamhet år 2007 var 274 miljoner euro före kreditförluster och integrationskostnader. Resultatet förbättrades med 8 % från rekordnivån år 2006. Med undantag av integrationskostnaderna förbättrades K/I-talet ytterligare och var 54,3 %. Sampo Banks marknadsandel av lånen var totalt 15,6 % och av depositionerna 12,6 %.

Det finländska banksystemet hör till världens mest utvecklade banksystem. Sampo Bank har varit bland föregångarna då det gällt att utveckla webbanken och sålunda görs 98 procent av de dagliga betaltransaktionerna via webbanken. Sampo Bank var även den första finländska bank som införde den nya generationens säkerhetslösning, med vars hjälp man smidigare och effektivare än tidigare kan bekämpa säkerhetsrisker på nätet. Sampo Bank har också satsat kraftigt på att utveckla elektronisk kommunikation

och e-fakturerering för att lansera snabbare och enklare e-fakturatjänster. Den respekterade tidningen The Banker belönade Sampo Bank med hedersomnämmandet Highly Commanded tillsammans med WM-Data för utvecklingen av e-fakturatjänsten. Sampo Banks marknadsandel av fondverksamheten var 18,1 procent. Fondernas tillgångar uppgick till 12 miljarder euro i slutet av 2007. (www.sampopankki.fi)

4.5 Skandia

Skandia Life är ett i Storbritannien registrerat livförsäkringsbolag, som är en del av den internationella koncernen Skandia Insurance Company Limited. Företaget har växt från ett traditionellt försäkringsbolag till en av världens ledande leverantörer av produkter inom långsiktigt sparande. Företaget har idag fler än 5 000 anställda i 20 länder på fyra olika kontinenter. Skandia var bland de första bolagen som införde fondanknutna pensions-, placerings- och sparförsäkringar på den finska marknaden. (www.skandia.fi)

Skandias pensionsförsäkringar säljs i Finland av följande agentbolag eller mäklarbolag: Afondo Consulting Oy, Alexandria Pankkiiriliike Oyj, Elina Pankkiiriliike Oy, Finanssimaailma Oy, Finlandia Group Oyj, Nordic Trust Oy, Suomen Eläkepalvelukeskus – SEK Oy och Ålandsbanken på Åland.

5 PENSIONS FÖRSÄKRINGARNAS JÄMFÖRELSE

En stor del av finländarna känner inte till tillräckligt bra hur pensionsförsäkringar fungerar. Ofta känner konsumenterna inte till alla kostnader och känner att strukturen på pensionsförsäkringar är för invecklade. Detta leder ofta till att konsumenterna känner det för ansträngande att jämföra olika pensionsförsäkringar utom vänder sig till sin bekanta bank och bankperson.

Faktum är att genom jämförelse av olika pensionsförsäkringar och deras kostnader kan man påverka hur stor nettoavkastning pensionsförsäkringen kommer att ge. En viktig fråga är också att hålla koll på sin pensionsförsäkring. Ifall pensionsbesparningarna är anknutna till fonder så kan spararen påverka pensionsförsäkringen och hur mycket avkastning den ger i slutändan med att aktivt fondallokera på bästa möjliga sätt enligt marknadssituationen. För att uppnå bästa möjliga fondallokeringen så kan det vara bra att regelbundet träffa en yrkesmänniska för att granska sina placeringar. I detta kapitel behandlas kostnaderna på de fyra bolagen och deras pensionsförsäkringar. Extra noggrant jämförs hur belastningskostnaderna på livförsäkringsskyddet påverkar nettosparsumman.

Terminologi

Fondbolag	Fonden är inte en egen juridisk person utan företräds i frågor som rör placeringsfonden av ett fondbolag. Fondbolaget beslutar över den egendom som ingår i fonden samt utövar de rättigheter som härrör ur fonden. Fonden är dock ett självständigt skattesubjekt.
Teckningsprovision	Teckningsprovisionen tas i beaktande i den investerade summan, och behöver inte betalas skilt. Teckningsprovisionen varierar enligt fond och är mellan 0 – 2,5 %.
Volatilitet	Standardavvikelsen på en placerings avkastning. Ju högre volatilitet desto större osäkerhet om en placerings framtida avkastning. Det mest använda måttet på risk.
Inlösningsprovision	Inlösningsprovisionen beaktas i samband med försäljning och minskas från det inlösta beloppet.
Sharpe- kvot	Sharpe-kvoten mäter en investerings avkastning i förhållande till dess risk. Ju högre Sharpe-kvot, desto bättre riskjusterad avkastning. Sharpe-kvoten beräknas genom att dividera en investerings överavkastning i förhållande till den riskfria räntan med placeringens volatilitet.
Beta	Beta är ett mått på en placerings känslighet för förändringar i värdet på ett jämförelseobjekt (index). T.ex. innebär ett beta på 1,2 att värdet på en investering i medeltal förändras 20 % mer än värdet på jämförelseindex.

Tracking error	TE är ett mått på hur väl en placering avkastning följer jämförelseindexets avkastning. En hög aktiv risk innebär att placeringens avkastning har varierat kraftigt i förhållande till jämförelseindexets avkastning.
TER	Total Expencc Ratio mäter andelen kostnader som debiteras från placeringsfondens kapital i förhållande till fondkapitalet. I TER inkluderas förutom förvaltningsprovisioner också bl.a. arvoden till förvaringsinstitut och övriga kostnader såsom bankavgifter. TER innefattar inte transaktionskostnader för handel med värdepapper. (www.asset.abnamro.fi)

5.1 Jämförande av pensionsförsäkringserbudanden

Många människor vet inte hur kostnaderna påverkar den slutliga avkastningen i en pensionsförsäkring. Med andra ord så kan eller orkar inte människor jämföra olika försäkringar för att de känner att det är för tidskrävande eller jobbigt att samla in olika bolags material. På grund av detta så är det enklaste att lita på sin egen bank och ta en pensionsförsäkring därifrån.

Fakta som kommit fram i arbetet är att genom att spendera lite tid att jämföra olika bolags pensionsförsäkringar så kan pensionsspararen bäst påverka sin egen pension. När pensionsförsäkringar jämförs ska man ta hänsyn till belastningsavgiften, förvaltningsavgiften, administrationskostnaden, dödlighetsbonusen, dödsfallsersättningen och förvaltningskostnaderna i de fonderna som placeras i. En viktig faktor är att pensionsförsäkringen sköts aktivt och att pensionsspararen är intresserad av sin besparing. Fastän en viss pensionsförsäkring kan se bäst ut i erbjudandet så beroende på marknaden och hur den sköts så kan en annan pensionsförsäkring ge en mycket bättre pension.

5.2 Praktikfall

I detta arbete behandlas bara fondanknyta pensionsförsäkringar. Arbetet avgränsas till fyra bolag. Arbetet undersöker bara det fortgående besparingssättet var en viss liten summa sparas in månatligen och inga stora engångsbetalningar sker. Detta sätt är det vanligaste för en konsument som börjar pensionsspara för sin framtid. I jämförelsen tas hänsyn till belastningsavgiften, förvaltningsavgiften, administrationskostnaden, dödlighetsbonusen, dödsfallsersättningen och förvaltningskostnaderna i de fonder som placeras i.

Undersökningen fullfördes så att jag presenterade mig som en vanlig kund som är intresserad av att börja pensionsspara. Undersökningen nämndes inte utom jag bad om ett vanligt erbjudande. Undersökningens materialinsamling gjordes under en två veckors period vid fyra olika kontor i Helsingfors och Jakobstad. För erbjudanden bad jag samma nettoavkastningsförväntningar, samma riskprofil, samma sparsummor, samma pensionstid och samma villkor för hur ofta jag skulle följa upp min allokering i investeringen och ändra på den ifall marknaden ändrade. Min materialinsamling bestod av två olika erbjudanden per bolag. I det första alternativet så ville jag spara 100 € i månaden från och med 1.3.2009 till den sista juli 2044 med jämna rater under hela spartiden. Redan i denna begäran uppstod problem. I Sampo och Nordea så används indexförhöjningar årligen vilket blandar summorna från andra året framåt så att erbjudanden mellan bolagen inte blev fullt jämförbara. Aktia och Skandia som inte använder sig av indexförhöjning ger en betydligt mindre pension än Sampo och Nordea som använder sig av indexförhöjning. På grund av dessa blir slutliga pensionsbeloppet i erbjudanden som jag fick från olika bolagen olika fast jag gav samma kriterier åt alla. För att kunna jämföra alla med varandra bestämde jag mig för att först gå igenom alla erbjudanden enskilt och sedan jämföra alla tillsammans. I det andra alternativet ville jag spara 200 € i månaden med en 8 % p.a. antagen avkastning. Till slut beslöt jag ändå att avgränsa till bara den förstnämnda.

5.2.1 Aktia

Erbjudandet från Aktia var det tydligaste av alla som jag fick. Pensionspremiesummorna meddelades tydligt och beloppet som beaktas i beskattningen meddelades separat. Kostnaderna för livförsäkringsandelen var också tydligt framme. På grund av att en frivillig pensionsförsäkring är en långtidsplacering och med den eftersträvas extra skydd för pensionstiden så ville jag ta en måttlig risk i placeringsstrategin. Jag eftersträvade en bruttoavkastning på cirka 5 %. I Aktias fall med en besparningstid på 35 år fick jag en rekommendation till vilka fonder mina besparningar placeras till. 30 % av sparsumman allokerades till Aktia Capital fonden som har en antagen årlig avkastning på 8,0 %. 70 % av besparningarna placerades till Aktia Bond Allocation som har en antagen årlig avkastning på 4,0 %. Med dessa två fonder har försäkringen en antagen bruttoavkastning på 5,2 %. Pensionen tänker jag lyfta mellan åren 62-68. Med ovannämnda antagna kriterier blir bruttopensionen 1781,83 € i månaden. Aktia meddelade ingen jämförbar kostnadsprocent enligt Finansbranschens Centralförbunds rekommendationer.

5.2.2 Nordea

Det andra erbjudandet var från Nordea. Selektia pensionsförsäkring är den största och populäraste i Finland. Erbjudandet var tydligt disponerat. I Nordeas erbjudande kom det inte tydligt fram att belastningsprocenten var 9,4 %. Många har kritiserat Nordea för just denna belastningssumma på grund av att konsumenterna inte informeras tydligt vad den består av. Nordea använder sig av indexförhöjning vilket betyder att sparsumman stiger med 1,75 % årligen. Med mina avkastningsförväntningar rekommenderade Nordea att jag allokerar till två fonder med samma betoning. Den första fonden var en beräkningsräntebaserad fond som heter Takuusäästö. Det är en fond som har en antagen avkastning på 4,25 % och den andra var en fondanknuten som heter Nordea Säästö 50 med en antagen avkastning på 6,0 %. Genom att spara till dessa två fonder skulle jag få en bruttopension på 2 013,52 € i månaden. Genom att använda Finansbranschens Centralförbunds rekommendation på en 4,6 % avkastning är kostnadsprocenten i

Nordeas erbjudande 0,7 %. Nordeas belastningsarvode är 4 % men de ger en rabatt på 25 % åt sina nyckelkunder som jag också fick i mitt erbjudande.

5.2.3 Sampo

Sampo banks erbjudande skilde sig från alla andra genom att det var ända som inte hade 100 % dödsfallsersättning, endast 80 % under pensionstiden. Sampo använder sig av en indexförhöjning på 2 % som är den högsta av de jämförda pensionsförsäkringarna. Efter att bankens placeringsförsäljare hade utrett hurdan riskprofil jag vill ha och hurdan avkastning jag förväntar mig av min pensionsförsäkring fick jag en rekommendation att placera till en fond som heter Sampo Kompassi 25 kasvu. Fonden har en antagen avkastning på 5,00 %. Med en indexförhöjning på 2 % årligen är min insparade pension 61290 € . När pensionsförsäkringen kompenseras med en gottgörelse på 77490 € blir den totala pensionen 136748 € vilket ger en månadspension på 1785 €. I Sampos pensionsförsäkringar inriktas en belastningsprocent på 4,5 % för att uppehålla dödsfallsersättningen. Detta pris debiteras månatligen från pensionsbesparningarna. Denna belastningssumma minskar inte besparningarna summa utan kompenseras i samma mån med en speciell dödfallsersättning. Genom att använda Finansbranschens Centralförbunds rekommendation på en 4,6 % avkastning är kostnadsprocenten i Sampos erbjudande 1,1 %.

5.2.4 Skandia

Skandia Life är det enda av de fyra bolagen som är utländskt och som endast har en filial i Finland. Skandia använder sig av ombudsmän och mäklare för att sälja sina produkter i Finland. Skandias pensionsförsäkring har en dödsfallsersättning på 101 % av fondandelarnas värde på köpdagen. Skandias fondurval är det bredaste av de fyra jämförda bolagen med ett fondurval på över 70 olika inhemska och utländska fonder. Skandias erbjudande presenteras på ett annat sätt än vad de inhemska bolagens. I kalkylen jag fick tas ingen ställning till vilka fonder det placeras i. På detta sätt kan kunden inte granska hur den speciella fonden har utvecklats i förflutna. Med detta vill Skandia påpeka hur enkelt kunden kan ändra på sina placeringsobjekt och sin riskprofil om marknaden ändrar men från annat håll så kan inte kunden dra några slutsatser hur

mycket fonderna har gett avkastning i det förflutna. Jag valde en fond för undersökningen för att kunna jämföra med de andra fonderna. Jag använde mig av ombudsmannen Alexandrias fonder. Fonden heter Alexandria Balanced Manager som är en fond med måttlig risk och en antagen avkastning på cirka 5 %.

I Skandias pensionsförsäkringserbjudande kommer min insparade summa att vara 42300 €. Med en bruttoavkastningsprocent på 5 % ger det en totalpension på 89176,29 € efter kostnader vilket ger en månadspension mellan 1126,10 € och 1352,68 €. Genom att använda Finansbranschens Centralförbunds rekommendation är Skandias kostnadsprocent 1,61 % i erbjudandet.

5.3 Debiteringar på besparningarna

Som kan läsas i tabell 1 så skiljer debiteringarna för ingående besparningarna i alla pensionsförsäkringar. Aktia debiterar 3 % på den ingående sparsumman. Nordea debiterar 4 % ända upp till 3000 € per kalenderår varefter procenten är 0. Sampo har också en graderad debiterings tabell var procenten är 4 ända till 3000 € varefter den sjunker till 2,5 % för överstigande andel. Skandia använder sig av ett avvikande sätt. De debiterar 7 % på mellanskillnaden av köp och säljkursen. Förvaltningsavgiften är den lägsta i Nordeas fall som debiterar 2 € i månaden + 0,7 % av besparningarna ända till 20000 € och för överstigande andelen 0,4 %. I Aktias fall debiteras 20,16 € i året + 0,85 % som förvaltningsavgift. Sampo har en fast procent på 0,8 av pensionsbesparningarna + 1 € i månaden. I Skandias fall ingår förvaltningskostnaden 1 % per år i fondandelskurserna och debiteras dagligen. Administrationskostnaden är 5 € i månaden.

Tabell 1 Pensionsförsäkringarnas kostnader

	Aktia	Nordea	Sampo	Skandia
Placeringsavgift	3 % innehåller livförsäkrings-skyddet	4 % upp till 3000 € varefter 0 %	4 % upp till 4000 € varefter 2 %	7 % innehåller livförsäkrings-skyddet
Administrations-kostnader / år	0,85 %	0,7 % upp till 20000 € varefter 0,4 % för överstigande delen	0,8 %	1 %
Administrations-kostnader under pensionstiden / år	0,85 %	0,4 %	0,4 %	1 %
Underhållningsavgift	20,16 € / år	1 € /mån, inte under pensionstiden	1 € / mån, inte under pensionstiden	5 € / mån

(Rankala, 2009)

Enligt erbjudanden så ger Nordeas pensionsförsäkring den högsta bruttopensionen och Skandia den lägsta. Summorna skiljer sig betydligt från varandra och det beror på att i Nordeas fall är den insparade summan mycket högre och effektiva räntan 4,5 % för Nordea och bara 3,39 % för Skandia. Aktias pensionsförsäkring ger den högsta avkastningen, 4,85 % men ger inte den högsta nettopensionen på grund av att den insparade summan är näst lägsta av de fyra. Sampo använder sig av den högsta indexförhöjningen vilket ger den högsta insparade summan före avkastningen men bara den näst högsta pensionen för avkastningen är 3,9 %. Det bästa livförsäkringsskyddet har Skandia. Livförsäkringsskyddet är 101 % och räknas på dagens summa av fondvärdet. Nordea och Aktia har ett livförsäkringsskydd som täcker 100 % både under spartiden samt pensionstiden. Det sämsta skyddet har Sampo vars livförsäkringsskydd täcker 100 % under spartiden men bara 80 % under pensionstiden vilket betyder att om

den försäkrade avlider under pensionstiden tar försäkringsbolaget 20 % av besparningarna.

Tabell 2 Pensionsförsäkringarnas kostnader under spartiden

	Aktia	Nordea	Sampo	Skandia
Pensionsförsäkrings- premier brutto	42500 €	58545 €	61290 €	42300 €
Indexförhöjning	Nej	1,75 %	2,00 %	Nej
Kostnader	13758,17 €	17048,00 €	18141,00	Ingen information
Pensionsbesparning	110487,75 €	128804,00 €	120639,00 €	89176,29 €
Effektiv ränta (%)	4,85 %	4,5 %	3,9 %	3,39 %
Livförsäkringsskydd under spartiden	100 %	100 %	100 %	101 %
Belastnings % för att uppehålla livförsäkringsskyddet	Ingen	9,6 % för att uppehålla livförsäkrings- skyddet	4,5 % för att uppehålla livförsäkrings- skyddet	Ingen

(Rankala, 2009)

5.4 Jämförelse av pensionsförsäkringarnas kostnader

I de fyra erbjudanden som jämfördes hade Aktia det tydligaste materialet. Erbjudandets fonder var Aktia Bond Allocation och Aktia Capital. Aktia Bond Allocation är en blandfond var teckningsprovisionen 0,50 %, förvaltningsarvode 1,0 % och en inlösenprovision på 0,50 %. Volatiliteten är ett mått på hur mycket den underliggande aktiekursen svänger, eller varierar. Aktia Bond Allocation har en volatilitet på 3,9 % per år. Aktia Capital är en aktiefond som har en teckningsprovision på 1,00 %, förvaltningsarvode på 1,80 %, inlösenarvode på 1,00 %, förvarsavgift på 0,03 % och på grund av att den är en aktiefond så är volatiliteten högre det vill säga 25,8 %. I Nordeas erbjudande var fondprospektet inte så omfattande men den var med. Nordea Säastö 50 är en blandfond som placerar i Nordeas egna fonder. Teckningsprovisionen är 1,00 %,

förvaltningsarvode 1,65 % och inlösenarvode 1,00 %. Volatiliteten ligger på 9,76 % per år.

Tabell 3 Kostnaderna i placerade fonderna

	Aktia	Nordea	Sampo	Skandia
Teckningsprovision	0,50 % i Bond Allocation 1,00 % i Capital	1,00 %	0,50 %	0,00 %
Förvaltningsarvode	1,00 % i Bond Allocation 1,80 % i Capital	1,65 %	0,10 %	1,00 %
Inlösenprovision	0,50 % i Bond Allocation 1,00 % i Capital	1,00 %	0,50 %	0,00 %
Förvarvsavgift	0,00 % i Bond Allocation 0,03 % i Capital	0,00 %	0,00 %	0,00 %

(Rankala, 2009)

I Sampos fall fick jag inget fondprospekt med mig. Kommentaren var att det finns på nätet. När jag sökte efter Sampo Kompass 25 kasvu från Sampos hemsidor fann jag bara en Sampo Kompass 25 A och T varav jag valde den på grund av att den hade ett högre värde på fondandelen. Sampo Kompass 25 T tillgångar placeras i andra fonder, som placerar globalt på aktiemarknaden och på räntemarknaden inom euroområdet. 25 % är placerade i aktiefonder och 75 % i räntefonder. Teckningsprovisionen är 0,50 %, förvaltningsarvode 0,10 % och inlösenarvode 0,50 %. TER-talet var år 2008 1,02. (www.rahastot.fi)

Tabell 4 Kostnaderna inom fonderna

		Aktia Capital och Bond Allocation	Nordea Säästö 50	Sampo Kompass 25 T	Skandia Alexandria Balanced Manager
Volatilitet 12 månader		25,8 % i Capital 3,9 % i Bond Allocation	9,76 % i Säästö 50	7,58 % Kompass 25T	7,72 %
Sharpe		-1,93 i Capital -2,23 i Bond Allocation	-1,22	-2,396	-1,57 %
Beta		0,73 i Capital	1,03	0,771	0,93
Tracking error %		10,70 % i Capital 1,45 % i Bond Allocation	5,00 %	5,036 %	2,52 %

(Rankala, 2009)

Staten ger skattelättnader på frivilliga pensionsförsäkringar men det är viktigt att komma ihåg att försäkringsbolagen har hittat på många olika kostnader som äter på skattelättnaden. Alla försäkringsbolag meddelar inte heller sina totalkostnader som tidigare konstaterats i detta arbete. Försäkringsmyndigheterna har heller inte förstått att kräva detta. För att få fram kostnaderna är det nödvändigt att bladdra i flertal broschyrer och räkna med många räknare på försäkringsbolagens hemsidor. Ofta räcker inte ens detta till och det ända talet som försäkringarna kan jämföras med är TER- talet. (www.talouselama.fi)

Endast Sampo Kompass 25 T och Skandia Alexandria Balanced Manager hade angivit ett TER-tal (total expense ratio). Sampos TER-tal var 1,02 % och Skandias 2,03 % år 2008. Detta tal beskriver fondens totala förvaltningskostnader jämfört med fondens genomsnittliga nettoförmögenhet. TER- talet kan inte räknas på en nygrundad fond. (www.rahoitustarkastus.fi)

5.5 Kostnaderna i pensionsförsäkringserbudanden med 0 % avkastning

För att kunna göra en exakt jämförelse mellan pensionsförsäkringarna måste alla ha samma antagna avkastningsförväntning. På grund av att ingen kan förutse framtiden så jämförs pensionsförsäkringarna med 0 % förväntad avkastning. Som utgångspunkt för att jämföra pensionsförsäkringarna bestäms en summa varifrån kostnaderna debiteras. Summan är 42 000 € för den ligger nära till den egentliga insparade summan om utgångsläget är att spara 100 € i månaden ända till pensionsålder. Som kan läsas i tabellen nedan så har alla pensionsförsäkringarna en placeringsavgift. Aktias placeringsavgift är 3 % vilket betyder $42\,000 \times 0,03 = 1260$ € för hela placeringstiden. Nordea har motsvarande 4 % upp till 3000 € i kalenderåret vilket min placeringssumma underskrider. I Nordeas fall är summan $42\,000 \times 0,04 = 1680$ €. I Sampos försäkring debiteras 4 % upp till 4000 € vilket ger samma tal som för Nordea $42\,000 \times 0,04 = 1680$ € för hela pensionsbesparningen. Skandia har en placeringsavgift på 7 % vilket ger ett tal på $42\,000 \times 0,07 = 2940$ €.

När alla kostnader kalkyleras blir nettosumman i Aktias fall följande. Insparade summan – placeringsavgiften – förvaltningsarvode – underhållningsavgift – placerade fondernas kostnader som är teckningsprovision – förvaltningsarvode – inlösenprovision – förvarvsavgift. Kostnaderna räknas först på en månatlig 100 euros placering och sen för hela tiden varefter det bästa nettopensionsbeloppet kalkyleras. $100 - 3 - 0,85 - 1,68 = 94,47$ € som därefter placeras i Aktia Bond Allocation och Capital vars kostnader avdrags från placerade summan det vill säga $94,47 - 0,75 - 1,4 - 0,75 - 0,015 = 91,55$ €. Efter det räknas den totala summan för hela spartiden på följande sätt: $42\,000 / 1200 = 35$ år x 12 månader blir 420 betalningar som ger en totalbesparing som är 38 451 €. När kostnaderna räknas på samma sätt i Nordeas fall blir resultatet följande: $100 - 4 - 0,70 - 1 = 94,30$ € upp till 20 000 € varefter $100 - 4 - 0,40 - 1 = 94,60$ € som placeras i de valda fonderna. Kostnaderna för fonden är $94,30 - 1 - 1,65 - 1 = 90,65$ € som multipliceras med 199 betalningar som ger 18 039,35 € och 221 betalningar med summan 94,60 som ger 20 906,60. Dessa tal adderas till en nettopension som blir 38 945,95 €. I Sampos erbjudande blir besparningen följande: $100 - 4 - 0,80 - 1 = 94,20$ €. Kostnaderna för den placerade fonden är $94,20 - 0,50 - 0,10 - 0,50 = 93,10$ € x

420 betalningar ger en nettopension på 39 102 €. Skandias erbjudande är följande: $100 - 7 - 1 - 5 = 87$ €. Placeringsfonden debiterar bara förvaltningsarvode som är en procent $87 - 1 = 86$ € x 420 betalningar ger nettopension på 36 120 €. I denna kalkylering har inte tagits hänsyn till skatteavdrag som är 28 % på grund av att pensionsförsäkringarna är beskattningsbara med samma procent när de återlyftes.

Nordea debiterar en beräknad avgift på 9,40 % av placeringssumman för att upprätthålla livsförsäkringsskyddet men kompenserar försäkringen med en likvärdig summa. Sampo använder samma teknik med en procent som är 4,50 %. Dessa summor är inte avdragbara i beskattningen. (Nordeas och Sampos pensionsförsäkringserbjudande, 2009)

Enligt dessa kalkyleringar har Sampo Banks pensionsförsäkringserbjudande de lägsta kostnaderna vilket ger den bästa nettopensionen i fall när avkastningen inte tas i hänsyn. Aktia med 38 451 €, Nordea med 38 945,95 och Sampo med 39 102 € har väldigt likvärdiga summor men Skandia ger en betydligt mindre nettopension vilket i stort sätt beror på att placeringsavgiften är mycket högre än konkurrenternas. Om kunden är nyckelkund hos Nordea så ges en rabatt på 25 % för placeringsavgiften vilket ökar Nordeas sparsumma till 39 365,95 € och gör på detta sätt Nordea till det bästa alternativet av de fyra pensionsförsäkringarna.

Administrationskostnaderna varierade från 0,4 % till 1 %. Aktias administrationskostnad är 0,85 % i året av placerade summan vilket ger en summa för exemplet $0,0085 \times 35 \times 1200 = 357$ € för hela perioden. Nordea debiterar 0,7 % upp till 20 000 € det vill säga $20 / 1200 = 16,6$ år. $0,007 \times 16$ år 7 månader = 139,30 € och $0,004 \times 18$ år 4 månader = 88. $139,30 + 88 = 227,30$ €. Sampo debiterar 0,8 % under hela avtalets giltighetstid. $0,008 \times 1200 \times 35 = 336$ €. Skandias administrationskostnad är 1% årligen dvs. $0,01 \times 1200 \times 35 = 420$ €

6 ANALYS

Arbetets utgångsläge var att utreda vilken av de fyra bolagens pensionsförsäkringar ger den största nettopensionen åt mig om jag börjar pensionsspara.

Det som kom fram i undersökningen var att det är svårt att jämföra olika pensionsförsäkringar även om spartiden, sparsummorna och pensionstiden är samma i alla. Detta på grund av att pensionsförsäkringarnas struktur är olika. En del bolag använder sig av årliga indexförhöjningar och vissa bolag debiterar avgifter för att uppehålla dödsfallsersättningen men kompenserar detta med en dödfallskompensation. I undersökningen kom fram att debiteringarna i pensionsförsäkringarna varierar mycket, vilket kan äta på avkastningen och på det vis påverka den slutliga insparade pensionen. Genom att också presentera kostnaderna och talen utan antagen avkastningsprocent kom det fram vilken av de fyra pensionsförsäkringarna har de högsta och lägsta kostnaderna.

Undersökningen gjordes på de tal och siffror som jag fick som en vanlig konsument. På grund av att jag har jobbat som bankir och fått skolning angående försäkringsprodukter hade jag en förväntan på vilket de utvalda pensionserbudandena vore bäst för mig. En stor överraskning var att det bolag som jag förväntade mig ge den största pensionen skulle ge mig den minsta och vice versa varifrån jag förväntade mig få den minsta pensionen skulle ge mig den största pensionen, dock räknat utan avkastning som ingen kan förutse.

Enligt denna undersökning kommer jag till de slutsatserna att från min synvinkel så är Nordea Selekt pensionsförsäkring det bästa alternativet för mig. Deras pensionsförsäkring ger den största nettopensionen ifall jag är nyckelkund hos banken. De bästa absoluta mätarna som kan jämföras är kostnaderna. Enligt denna undersökning har Skandia de dyraste kostnaderna vilket kan bero på att de använder sig bara av ombudsmän och mäklare på finska marknaden vilka i sin del höjer på kostnaderna. Trots allt har Skandia det bredaste sortimentet av fonder vilket i sin del ger en högre potential för att nå en bättre avkastning och kanske en lägre risk på sikt ifall

pensionsspararen är aktiv att utnyttja detta. Sampos pensionsförsäkring hade den högsta indexförhöjningen vilket gav det största insparade pensionsbeloppet men försäkringen hade inte lika högt dödsfallsskydd under pensionstiden som de andra försäkringarna hade. Aktias och Nordeas pensionsförsäkringar var ganska likvärdiga men Nordea hade lite lägre förvaltningskostnad.

Ytterligare den här undersökningen skulle det kunna vara intressant att undersöka om en frivillig pensionsförsäkring är ett konkurrenskraftigt sparsätt gentemot andra sparsätt när personens inkomster tas i hänsyn. En annan intressant undersökning skulle kunna vara att undersöka det lönsammaste sparsättet genom att jämföra pensionsförsäkringar med kontosparande, aktiesparande och fondsparande.

7 AVSLUTNING

Människor som sparar till frivilliga pensionsförsäkringar ökar i Finland. Växande oro på hur statens pensionspengar räcker till får människor att börja spara på egen hand.

Det enklaste sättet är att marschera in i ett bekant försäkringsbolag och göra ett avtal för att börja pensionsspara. I denna undersökning framkom att frivilliga pensionsförsäkringar skiljer sig från varandra i strukturen och debiteringarna vilket betyder att det lönar sig att ägna lite tid på att utreda vilken som passar bäst till sina egna behov. Framför allt så lönar det sig att kolla hurdan förvaltningsavgift, administrationskostnad och belastningsavgift debiteras samt hur stor dödsfallsersättningen är före man gör sitt slutliga val av pensionsförsäkringen. Dessa kostnader är sådana som är fasta kostnader som debiteras oavsett vad som händer på marknaden.

Även om den insparade summan är samma så debiterar försäkringsbolag varierande summor av försäkringen. I fondanknutna pensionsförsäkringar kan den insparade pensionen bero stort på hur skickligt fondförvaltarna lyckas med placeringarna och hur marknaden utvecklas. Innan man börjar pensionsspara kan det vara viktigt att avgöra sitt behov och hur aktivt man kommer att placera. Nödvändigtvis är pensionsförsäkring inte det bästa alternativet för alla utom kanske direkta fond- eller aktieplaceringar passar bättre. Pensionsförsäkringar erbjuder gratis fondbyten under spartiden vilket kan ge ett överläge gentemot andra sparsätt.

Genom denna undersökning kom det fram att det är viktigt att försöka be om tillräckligt många erbjudanden från olika bolag och spendera lite extra tid på att noggrant undersöka hurdana kostnader försäkringsbolaget och fonderna debiterar. Dödsfallsskyddet är bra att kolla och hur stora compensationer bolaget ger åt pensionstagaren. Genom att göra detta kan pensionsspararen spara en stor slant på sikt. Det som är bra att komma ihåg är att en pensionsförsäkring är en långtidsplacering som inte går att lyfta före pensionstiden endast i specialfall. Även om pensionsförsäkringen

ser bra ut i erbjudandet och ger en kännbar extra pension så är det viktigt att komma ihåg att följa och ändra på sina besparingsstrategier regelbundet för att nå de utsatta målen.

Det som ofta bestämmer vilket bolag som väljs för pensionsförsäkringen kan bero på hurdana andra tjänster bolaget har att erbjuda. Bolag kan sammanslå andra tjänster som banktjänster eller andra försäkringstjänster i samma och kan vara på det sätt mera lockande för konsumenten.

Baserat på denna undersökning kom det fram att alla av de fyra pensionsförsäkringarna är potentiella alternativ på grund av att de inte skiljer sig så mycket från varandra. Däremot tror jag starkt att utöver kostnaderna så lika viktigt är att försäkringsspararen är aktiv under spartiden och ändrar på försäkringens fonder enligt marknaden. På detta sätt kan pensionsförsäkringen ge en betydlig extra pension för framtiden.

Världen ändrar och på grund av att ingen kan förutse framtiden och vara säker om sin framtida pension kan en frivillig pensionsförsäkring vara ett praktiskt sätt att säkra sin pension. När sparandet börjas på ung ålder gör tiden att summan blir betydande i slutändan.

8 KÄLLOR

Anderson, Nicholas & Tuhkanen, Jorma, Järkevän sijoittamisen perusteet, Edita Publishing Oy, 2004

Antila, Veli- Aunus, Erwe, Ossi, Lohi, Ilkka & Salminen, Jaakko, Vapaaehtoinen Henkilövakuutus, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus OY, 2004

Hoppu, Esko & Routamo, Eero, Suomen Vakuutusoikeus, Econlaw, 1990

Järvenoja, Markku & Saarinen, Mauri, Vapaaehtoinen eläkevakuutus, Edita Publishing Oy, 2001

Konsumenternas försäkringsbyrå, Guide för valet av individuell pensionsförsäkring, 21.2.2006

Pentikäinen, Teivo & Rantala, Jukka, Vakuutusoppi, Gummerus kirjapaino Oy, 1995

Rankala, Markus 2009

Skandia pensionsförsäkringsbroschyr 2008

Taloussanommat 2003, 15 & Saario, Seppo 2000, 270

Vaihekoski, Mika. (2003): Kannattaako Vapaaehtoinen Eläkevakuutus? Liiketaloudellinen Aikakauskirja, Vol. 52, No 4. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 1-60

Valtionvarainministeriö 2003. Keskenään kilpailevat säästötuotteet. Siva- työryhmän muistio.

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/07_rahoitusmarkkinat/49617/49614_fi.pdf 5.4.2009

<http://www.vakuutusneuvonta.fi/pdf/files/ipegui06.pdf> 13.4.2009

<http://www.aktia.com/se/tytaryhtiot/rahastoyhtio.shtml> 19.4.2008

<http://www.aktia.com/se/konsernitieto/konsernitieto.shtml> 19.4.2008

<http://www2.sampo.com/external/sbd/konsernnew.nsf/vwNaviLevel1/1a91b4d883a558bfc2256f320048f717?opendocument&expand=2.1.1.6> 1.4.2008

<http://www.sampopankki.fi/sv-fi/OmSampoBank/Ombanken/Faktaombanken/Pages/Faktaombanken.aspx> 15.3.2009

<http://www.nordea.com/Om%2bNordea/Fakta%2boch%2bsiffror/831072.html>
15.3.2009

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/07_rahoitusmarkkinat/49617/49614_fi.pdf bilaga 5, 121-122 12.2.2009

http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/k408.pdf 1.3.2009

<http://www.etk.fi/Binary.aspx?Section=41214&Item=63446> 28.2.2009

https://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fi_org/appx/swe/hen/selekta/pdf/FSSE221D.pdf 16.2.2009

http://www.stat.fi/til/rtp/2007/rtp_2007_2008-07-10_kat_001.html 28.2.2009

[http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/icentfi.nsf/vlookuppics/10_sijoittaminen_elakevaakuutus_-_pensionsforsakringar/\\$file/elakevakuutukset-pensionsforsakringar.pdf](http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/icentfi.nsf/vlookuppics/10_sijoittaminen_elakevaakuutus_-_pensionsforsakringar/$file/elakevakuutukset-pensionsforsakringar.pdf)
22.2.2009

http://www.vero.fi/default.asp?language=SWE&domain=VERO_MAIN 14.2.2009

http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Saastajalle/Tuotteet_ja_palvelut/Saasto-_ja_sijoitustuotteet/Vakuutussaastaminen/etusivu.htm 8.3.2009

http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Tiedotus/Rata_tiedottaa/2005/1_2005/1.htm
2.4.2009

http://www.rata.bof.fi/Fin/Saantely/Saantelyn_kehityshankkeet/MiFID/etusivu.htm
8.3.2009

http://www.rahoitustarkastus.fi/Swe/Regelverk/Regelverk_under_utveckling/MiFID/etusivu.htm 8.3.2009

<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/SaastaSijoita/Vakuutussaastaminen/TuotteetJaPalvelut/SampoElakevakuutus/Documents/SampoElakevakuutusEhdot.pdf> 14.2.2009

<http://www.nordea.fi/Privatkunder/Sparliv-+och+pensionsf%C3%B6rs%C3%A4kringar/Selekta-pensionsplacering/Garanterat+sparkapital/732054.html> 5.4.2009

http://www.rahastot.fi/plsql/doc.fund_fact?p_language=60&p_vafdeling=2309 2.4.2009

http://www.skandia.fi/pdfs/other/T&Cswe_26-2151.pdf 14.2.2009

<http://www.skandia.fi/sv/index.asp> 14.2.2009

<http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/article158415.ece>, Petri Koskinen 3.4.2009

http://www.asset.abnamro.fi/InvestmentAcademy/Glossary.aspx?sc_lang=sv-fi
3.4.2009

9 BILAGOR

9.1 Bilaga 1: Kalkylerna från pensionsförsäkringsbolagen

Rankala Markus

17.12.2008

UTRÄKNING

Det här är ett exempel på en uträkning över Aktia Pensionsförsäkring. Vi räknar gärna ut en personlig offert för Er.

Uträkning nummer 9000187457-T
Försäkrad 26-årig man

Betalningsplan

Fortlöpande premier 100,00 e
Betalingssätt 12 gånger i året
Betalingdag den 1 i månaden
Betalingstid 1.3.2009–12.7.2044

Prognos för pensionsbesparingsens uppkomst under betalningstiden

Vid uträkning av besparingen har följande antaganden om placeringsobjekten använts

30 % Aktia Capital, antagen årlig avkastning 8,0 %
70 % Aktia Bond Allocation, antagen årlig avkastning 4,0 %

I uträkningen har beaktats ett livförsäkringsskydd, som täcker 100 % av försäkringsbesparingen både under spar- och pensionstiden.

Datum	Pensionsförsäkringspremier brutto e	Belopp som skall betalas i beskattningen e	För livförsäkringen beräknad andel av premien e	Kostnader e *	Effektiv ränta %	Pensionsbesparing e
31.12.2009	1 000,00	914,03	85,97	50,52	-	971,97
31.12.2010	1 200,00	1 097,56	102,44	69,99	-	2 184,74
31.12.2011	1 200,00	1 098,37	101,63	80,55	1,02	3 460,99
...						
31.7.2044	700,00	698,44	1,56	572,25	4,85	110 487,75
Totalt:	42 500,00	39 853,28	2 646,74	13 758,17		

*] Kostnader som beaktats i uträkningen:

- 3,00 % av försäkringspremier
- 0,85 % + 20,16 e av försäkringsbesparingen som årliga administrationskostnader

17.12.2008

Pensionsplan

Pensionstid pension utbetalas 1.8.2044–31.7.2050
(i åldern 62–68)
Målsatt pension 1 781,83 e i månaden

Den målsatta pensionen baserar sig på uppskattningen gjord på basis av betalnings- och placeringsplanen. Pensionen utbetalas till den försäkrade.

Prognos för pensionen och för pensionsbesparingens utveckling under pensionstiden

Datum	Pension e/år	Livförsäkrings- premier e/år	Kostnader e/år*	Effektiv ränta %	Pensionsbesparing e
31.12.2044	8 909,16	89,65	386,05	4,86	103 880,72
31.12.2045	21 381,99	209,75	826,74	4,87	87 429,81
31.12.2046	21 381,99	195,58	684,75	4,89	70 095,88
31.12.2047	21 381,99	171,18	533,11	4,90	51 839,93
31.12.2048	21 381,99	133,53	373,28	4,90	32 598,41
31.12.2049	21 381,99	78,87	204,84	4,90	12 323,93
31.7.2050	12 472,83	12,39	38,14	4,90	0,00
Totalt	128 291,95	890,95	3 048,94		

* som under betalningstiden

Försäkringsgivare

Livförsäkringsaktiebolaget Veritas
FO-nummer 0937006-7
Bolagets hemort: Åbo

Jag ger gärna tilläggsuppgifter om Aktia Pensionsförsäkring och skickar Er en personlig offert.

Kontaktperson

Niklas Karling
Aktia Bank Abp
Ombud för Livförsäkringsaktiebolaget Veritas

Rankala Markus

17.12.2008

OFFERT

Vi tackar för Er offertbegäran! Bifogat vår offert på Aktia Pensionsförsäkring. Offerten kompletteras av den bifogade produktbroschyren Nyckelfakta, i vilken Ni kan bekanta Er med det centrala innehållet i försäkringen.

Offertnummer	9000187457-T
Försäkringstagare	Markus Rankala
Personbeteckning	<input type="text"/>

Försäkrad	Markus Rankala
Personbeteckning	<input type="text"/>

Betaldningsplan

Fortlöpande premier	100,00 e
Betalningssätt	12 gånger i året
Betalningsdag	den 1 i månaden
Betalningstid	1.3.2009–12.7.2044

Prognos för pensionsbesparingens uppkomst under betalningstiden

Försäkringsbesparingen räknas ut på basis av värdeutvecklingen för de placeringsobjekt försäkringstagaren valt. Försäkringsgivaren garanterar inte avkastning och inte heller att kapitalet bibehålls. Försäkringens kostnader debiteras oberoende av avkastning. Kostnader som debiteras för placeringsfonder framgår av fondprospekten.

Vid uträkning av besparingen har följande placeringsobjekt använts:

30 % Aktia Capital, antagen årlig avkastning 8,0 %
70 % Aktia Bond Allocation, antagen årlig avkastning 4,0 %

17.12.2008

I uträkningen har beaktats ett livförsäkringsskydd, som täcker 100 % av försäkringsbesparingen både under spar- och pensionstiden.

Datum	Pensionsförsäkringspremier brutto e	Belopp som skall beaktas i beskattningen e	För livförsäkringen beräknad andel av premien e	Kostnader e *	Effektiv ränta %	Pensionsbesparing e
31.12.2009	1 000,00	914,03	85,97	50,52	-	971,97
31.12.2010	1 200,00	1 097,56	102,44	69,99	-	2 184,74
31.12.2011	1 200,00	1 098,37	101,63	80,56	1,02	3 450,99
...						
31.7.2044	700,00	658,44	1,56	572,25	4,85	110 487,75
Totalt	42 500,00	39 863,26	2 646,74	13 758,17		

*) Kostnader som beaktats i uträkningen:

- 3,00 % av försäkringspremierna
- 0,85 % + 20,16 e av försäkringsbesparingen som årliga administrationskostnader

Pensionsplan

Pensionstid pension utbetalas 1.8.2044–31.7.2050
(i åldern 62–68)

Målsatt pension 1 781,83 e i månaden

Den målsatta pensionen baserar sig på uppskattningen gjord på basis av betalnings- och placeringsplanen. Pensionen utbetalas till den försäkrade.

Prognos för pensionen och för pensionsbesparingens utveckling under pensionstiden

Datum	Pension e/år	Livförsäkringspremier e/år	Kostnader e/år*	Effektiv ränta %	Pensionsbesparing e
31.12.2044	8 909,18	89,65	368,05	4,86	103 880,72
31.12.2045	21 381,99	209,75	528,74	4,87	87 429,81
31.12.2046	21 381,99	195,58	684,78	4,89	70 099,58
31.12.2047	21 381,99	171,18	533,11	4,90	51 839,93
31.12.2048	21 381,99	133,53	373,28	4,90	32 596,41
31.12.2049	21 381,99	75,87	204,84	4,90	12 323,93
31.7.2050	12 472,83	12,39	38,14	4,90	0,00
Totalt	128 291,95	890,95	3 048,94		

* som under betalningstiden

17.12.2008

Livförsäkringsskydd

Försäkringstid	17.12.2008–31.7.2050
Försäkringsbelopp	100 % av försäkringsbesparingen

Förmånstagare

Livförsäkringsskydd	Anhöriga
---------------------	----------

Försäkringsgivare

Livförsäkringsaktiebolaget Veritas
FO-nummer 0937006-7
Bolagets hemort: Åbo

Offerten är i kraft till 17.1.2009.

Jag svarar gärna på frågor gällande offerten.

Kontaktperson

Niklas Karling
Aktia Bank Abp
Ombud för Livförsäkringsaktiebolaget Veritas

Bilagor

Produktbroschyr Nyckelfakta
Fondprospekt Aktia Capital
Fondprospekt Aktia Bond Allocation
Ansökan

Helsinki-Herttoniemi
0200 3000 (pvm/mpm)

ELÄKEVAKUUTUSLASKELMA
SELEKTA-ELÄKESIJJOITUS
Tarjousnumero 001500739
18.12.2008
Voimassa 31.03.2009 asti

Vakuutettu: RANKALA MARKUS
Syntymäaika:

MAKSUSUUNNITELMA

Maksuja maksetaan 100,00 euroa 12 kertaa vuodessa maaliskuusta 2009 elokuuhun 2044.
Eräpäivä on kuukauden 18. päivä.

SIJOITUSSUUNNITELMA

	Jakosuhte	Oletettu arvonnousu
Nordea Säästö 50	100 %	6,00 %

ELÄKE-ENNUSTE

62 vuoden iässä 2.462,09 euroa/kk.
Eläke alkaa 01.09.2044 ja eläkettä maksetaan 6 vuoden ajan 68 vuoden ikään 31.08.2050 asti.

Eläke-ennuste on laskettu olettaen, että vakuutusmaksut maksetaan maksusuunnitelman mukaisesti ja vakuutusmaksujen indeksikorotus on 1,75 %. Ennustetta laskettaessa on lisäksi oletettu, että säästöjen arvonnousu on edellä Sijoitussuunnitelma -kohdassa esitetyn mukainen.

Jos eläke-ennustetta laskettaessa säästöjen arvonnousun oletetaan olevan 2,50 % vuodessa, eläke on:

62 vuoden iässä 858,31 euroa/kk.

HENKIVAKUUTUS

Vakuutukseen liittyy kuolemanvaraturva, joka kattaa vakuutussäästöt kokonaan vakuutusaikana. Henkivakuutus on voimassa 01.03.2009 - 31.08.2050.

Vakuutusmaksuista kohdistuu laskennallisesti 9,40 % kuolemanvaraturvan ylläpitämiseen. Henkivakuutusmaksun osuus vakuutusmaksuista ei ole yksityishenkilön verotuksessa verovähennyskelpoinen.

VAKUUTUKSEN TUOTTOARVIO

Vakuutuksen keskimääräinen tuottoarvio on 5,3 % vuodessa. Tuottoarviota laskettaessa on otettu huomioon vakuutussäästöille annettavat hyvitykset sekä vakuutusmaksuista ja vakuutussäästöistä tehtävät veloitukset.

Helsinki-Herttoniemi

0200 3000 (pvm/mpm)

ELÄKEVAKUUTUSLASKELMA
SELEKTA-ELÄKESIJOTTUS
Tarjousnumero 001500739
18.12.2008
Voimassa 31.03.2009 asti

Eläkevakuutusten kulujen vertailemiseksi Finanssialan Keskusliitto on antanut suosituksen. Näin laskettu vuotuinen kuluprosentti on 0,7. Se on laskettu käyttäen 4,6 prosentin vertailutuottoa.

Nordea Pankki Suomi Oy
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy:n valtuuttamana

Helsinki-Herttoniemi

0200 3000 (pvm/mpm)

VAKUUTUSLASKELMAN LIITE 1
 SELEKTA-ELÄKESIJJOITUS
 Tarjousnumero 001500739
 18.12.2008
 Voimassa 31.03.2009 asti

Vakuutettu: RANKALA MARKUS

Syntymäaika:

SÄÄSTÖAIKA

Vuosi	1) Vakuutus- maksut	2) Maksut veroväh. jälkeen	3) Veloi- tukset	4) Hyvityk- set	5) Vakuutus- säästöt
2009	1.000	746	58	26	968
2010	1.221	911	74	96	2.211
2011	1.242	927	76	173	3.551
2012	1.264	943	83	254	4.986
...					
2043	2.164	1.615	1.834	9.291	144.817
2044	1.468	1.096	1.372	6.639	151.552
Yht.	58.545	43.693	18.814	111.822	

- 1) Vuoden aikana maksettavat vakuutusmaksut yhteensä. Vakuutusmaksun indeksikorotus on 1,75 % vuodessa.
- 2) Verovähennysoikeuden vaikutus on laskettu olettaen, että pääomatulovero on 28 %.
- 3) Vuoden aikana perittävät:
  - Kuormituspalkkio vakuutusmaksuista
  - Hoitopalkkiot säästöistä
  - Henkivakuutusmaksu
- 4) Vuoden aikana vakuutussäästöille annettavat hyvitykset:
  - Sijoitussidonnaisten säästöjen oletettu arvonnousu on edellä Sijoitussuunnitelma -kohdassa esitetyn mukainen
  - Kuolevuushyvitys
- 5) Esimerkinomainen säästöennuste vuoden lopussa. (viimeisenä vuonna maksuajan lopussa). Ennusteessa on otettu huomioon vuoden aikana maksettavat vakuutusmaksut, tehtävät veloitukset ja vakuutussäästöille annettavat hyvitykset.

Helsinki-Herttoniemi
0200 3000 (pvm/mpm)

VAKUUTUSLASKELMAN LIITE 2
SELEKTA-ELÄKESIJOTUS
Tarjousnumero 001500739
18.12.2008
Voimassa 31.03.2009 asti

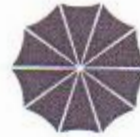
Vakuutettu: RANKALA MARKUS
Syntymäaika:

ELÄKE-ENNUSTE

Vuosi	1) Eläke vuodessa	2) Veloi- tukset	3) Hyvityk- set	4) Vakuutus- säästöt
2044	9.848	657	3.312	144.360
2045	29.537	1.876	9.040	121.988
2046	29.531	1.691	7.608	98.373
2047	29.525	1.439	6.039	73.448
2048	29.521	1.103	4.314	47.138
2049	29.513	658	2.399	19.367
2050	19.672	125	430	0
Yht.	177.145	7.550	33.142	

- 1) Kalenterivuoden aikana maksettava eläke.
Eläkettä verotetaan pääomatulona.
Eläkkeen määrään vaikuttaa valittujen sijoitusten arvonkehitys.
- 2) Vuoden aikana vakuutussäästöistä veloitettavat:
  - Hoitopalkkio
  - Henkivakuutusmaksu
- 3) Vuoden aikana vakuutussäästöille annettavat hyvitykset:
  - Sijoitussidonnaisten säästöjen oletettu arvonkehitys on esimerkinomainen ja perustuu asiakkaan hyväksymiin tuotto-odotuksiin asiakkaan valitsemille sijoituskohteille.
  - Kuolevuushyvitys
- 4) Esimerkinomainen säästöennuste vuoden lopussa. Ennusteessa on otettu huomioon vuoden aikana maksetut eläkkeet ja vakuutussäästöistä tehtävät veloitukset sekä vakuutussäästöille annettavat hyvitykset.

Asiamies/Vakuutusmeklari: Elina Pankkiiriliike Oy, puhelin 358 9856
99600

Skandia

Puhelin: (09) 680 3260
Telefax: (09) 644 194

VAKUUTUSLASKELMA

SKANDIA LIFE ELÄKEVAKUUTUS

Vakuutettu: Markus R
Syntymäaika:
Eläkkeen alkamisaika: 62 - vuotispäivänä

MAKSUSUUNNITELMA

Maksusuunnitelma: Säännöllisiä vakuutusmaksuja maksetaan eläkekään asti kuukausittain alkaen 01/03/2009.
Maksusitoumusaika: 10 vuotta

Vakuutusmaksut

	Eläkevakuutusosa, euroa	Henkivakuutusosa, euroa	Yhteensä, euroa
Säännöllinen vakuutusmaksu	92,30	7,70	100,00
Maksusuunnitelman mukaiset vakuutusmaksut			42.300,00

Verovähennysoikeuden vaikutus

	Eläkevakuutusosa, euroa	Henkivakuutusosa, euroa	Yhteensä, euroa
Säännöllinen vakuutusmaksu			
Pääomatuloveroprosentti on 28%, jolloin verovähennysoikeuden vaikutus on:	25,84		25,84
Nettovakuutusmaksu verovähennyksen jälkeen	66,46	7,70	74,16

Huom. Kuolemanvaraturvan maksuosuus muuttuu kalenterivuosittain. Yllä oleva erittely perustuu tänä vuonna maksettaviin vakuutusmaksuihin. Kuolemanvaraturvan ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset sisältyvät vakuutuksesta perittäviin, hinnastossa esitettyihin säännönmukaisiin kuluihin. Koska kuolemanvaraturvan ylläpitämiseksi määritelty laskennallinen osuus kokonaisvakuutusmaksusta ei ole vähennysoikeuden vaikutuksen alaisena, on se eriteltävä verotusta varten.

Päivämäärä: 19/12/2008
Viite:Markus 1

1/4

Viitteemme: Z07FW20081200219777
E & OE

Skandia Life Assurance Company Limited - Suomen sivuliike,
PL 1129, 00101 Helsinki, Bukavardi 2-4 A, 00120 Helsinki
Y-tunnus: 1025067-9

Skandia Life Assurance Company Limited,
Englannissa rekisteröity osakeyhtiö, rekisterinumero: 1363932
Pääkonttori: Skandia House, Portland Terrace,
Southampton SO14 7EJ, UK

www.skandia-life.fi

Asiamies/Vakuutusmeklari: Elina Pankkiiriliike Oy, puhelin 358 9856
99600

Puhelin: (09) 680 3260
Telefax: (09) 644 194

ELÄKETAVOITE TUOTTO-OLETUKSELLE 5,0%

Eläkekaika: 30/06/2044 - 30/05/2050.

Eläkettä maksetaan: 30/06/2044 lähtien.

Vakuutuksen vuotuinen kuluprosentti on 1,61% yllä mainitulla tuotto-oletuksella

Ikä	Vakuutus- säästöt yhteensä, euroa	Eläke- ennuste ennen veroja, euroa/ vuosi	Eläke- ennuste verojen jälkeen, euroa/ vuosi	Eläke- ennuste ennen veroja, euroa/kk	Eläke- ennuste verojen jälkeen, euroa/kk	Kuoleman- varaturva, euroa
62	79.676,59	13.513,22	9.729,52	1.126,10	810,79	80.473,36
63	68.963,69	14.034,68	10.104,97	1.169,56	842,08	69.653,32
64	57.295,12	14.573,61	10.493,00	1.214,47	874,42	57.868,07
65	44.615,32	15.128,50	10.892,52	1.260,71	907,71	45.061,47
66	30.868,01	15.694,13	11.299,78	1.307,84	941,65	31.176,69
67	16.000,04	16.232,15	11.687,15	1.352,68	973,93	16.160,04
YHT.		89.176,29	64.206,94			

Huom. Kohdassa "Eläke-ennuste verojen jälkeen" -sarakkeissa veroprosentiksi on oletettu 28%.

VUOTUINEN KULUPROSENTTI

4,6 %:n tuotto-oletuksella eläkevakuutuksen vuotuinen kuluprosentti on 1,62%

Eläkevakuutusten kulujen vertailemiseksi Finanssialan Keskusliitto (FK) on antanut suosituksen vakuutuksen vuotuisen kuluprosentin laskemisesta. Vuotuinen kuluprosentti kuvaa eläkevakuutuksen keskimääräistä hoitokulua prosenttiyksikköinä vakuutuksen vertailutuotosta eläkeajan loppuun saakka. FK:n määrittämä vertailutuotto on 4,6 prosenttia.

ELÄKEVAKUUTUSLASKELMAN OLETUKSET

Yllä olevissa taulukoissa esitetyt eläke-ennusteet on laskettu olettaen, että vakuutusmaksut maksetaan maksusuunnitelman mukaisesti ja että valitsemienne Skandia-rahastojen tekemien sijoitusten vuotuinen arvonnousu on tuotto-oletuksen suuruinen. Laskelmassa on otettu huomioon vakuutushtojen mukaiset kulut

KUOLEMANVARATURVA

Vakuutuksen perusteella maksettavan kuolemantapauskorvauksen määrä on 101% eläkevakuutukseen liitettyjen rahasto-osuuksien ostoarvosta soveltamispäivänä.

Päivämäärä: 19/12/2008
Viite: Markus 1

3/4

Viitteemme: Z07FW20081200219777
E & OE

Skandia Life Assurance Company Limited - Suomen sivuliike,
PL 1129, 00101 Helsinki, Bulevardi 2-4 A, 00120 Helsinki
Y-tunnus: 1025067-9

Skandia Life Assurance Company Limited,
Englannissa rekisteröity osakeyhtiö, rekisterinumero: 1363932
Pääkonttori: Skandia House, Portland Terrace,
Southampton SO14 7FJ, UK

www.skandia-life.fi

	TARJOUS	1 (2)
Blomqvist Niclas Sampo Pankki	22.12.2008 Tarjousnumero 001235734 Voimassa 20.06.2009 asti	

SAMPO ELÄKEVAKUUTUS

Vakuutuksenottaja	RANKALA THOMAS		
Vakuutettu	RANKALA THOMAS <input type="text"/>		
Maksusuunnitelma	Ensimmäinen maksu maksetaan 31.01.2009	100,00 e	
	Säännölliset maksut 12 kertaa vuodessa maaliskuu 2009 - heinäkuu 2044	100,00 e	
	Vakuutusmaksuja korotetaan vuosittain elinkustannusindeksin mukaisesti.		
Sijoitussuunnitelma	Vakuutusmaksut sijoitetaan suunnitelman mukaan seuraavasti:		
	Sijoituskohde	Osuus maksuista	Tuotto- oletus %
	Sampo Kompassi 25 kasvu	100 %	5,00 %
Eläke	Eläkeikä 62 v - 68 v	Laskelma 1	Laskelma 2
	Ennuste kuukausieläkkeestä eläkeajan alkaessa 62 v - 68 v	818 e/kk	1.785 e/kk
	Ennuste maksettavista eläkkeistä yhteensä	58.863 e	136.749 e
	Maksusuunnitelman mukaiset maksut yhteensä	42.600 e	61.290 e
	Eläke-ennusteet on laskettu kahdella eri perusteella. Laskelmassa 1 on oletettu sijoitusrahastojen vuotuisiksi arvonnousuksi 2,5 %, eikä maksusuunnitelman mukaisia maksuja koroteta vuosittain indeksillä. Laskelma 2 on laskettu valittujen sijoitusrahastojen rahastokohtaisilla tuotto-oletuksilla korottaen maksuja vuosittain elinkustannusindeksi-oletuksen mukaisesti.		
Vakuutuksen tuotto	Jos eläkesäästöt kehittyvät laskelman 2 mukaisesti, on vakuutuksen keskimääräinen vuosituotto 3,9 %. Laskelmissa on otettu huomioon kaikki vakuutussäästöille annettavat hyvitykset sekä vakuutusmaksuista ja vakuutussäästöistä tehtävät hinnaston mukaiset veloitukset. Finanssialan Keskusliiton suosittamalla tavalla ja 4,6 % tuotto-oletuksella laskettu vakuutuksen vuotuinen kuluprosentti on 1,1 %.		

	TARJOUS	2 (2)
Blomqvist Niclas Sampo Pankki	22.12.2008 Tarjousnumero 001235734 Voimassa 20.06.2009 asti	
Eläkkeen määräytyminen	Lopullinen eläke määräytyy kertyneiden vakuutussäästöjen perusteella. Vakuutussäästöjen määrään vaikuttavat maksetut vakuutusmaksut, valittujen sijoitusrahastojen todellinen arvonkehitys, kuolevuushyvitys sekä vakuutuksesta veloittettavat kulut.	
Henkivakuutus	Sopimukseen liittyy henkivakuutus. Turva kattaa vakuutussäästöt 100-prosenttisesti eläkeajan alkuun asti ja 80-prosenttisesti eläkeaikana. Turva alkaa, kun ensimmäinen vakuutusmaksu on maksettu ja päättyy 31.08.2050. Vakuutusmaksuista kohdistuu laskennallisesti 4,5 % tämän tarjouksen mukaisen henkivakuutuksen ylläpitämiseen. Turvan hinta veloitetaan säästöistä kuukausittain. Veloitus ei kuitenkaan vähennä säästöjä, sillä säästöjä vastaavasti hyvitetään vähintään veloituksen suuruisella kuolevuushyvityksellä. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö Bulevardi 56, 00120 Helsinki. Y-tunnus 0641130-2	

TARJOUKSEN LIITE

Blomqvist Niclas
Sampo Pankki

22.12.2008
Tarjousnumero 001235734
Voimassa 20.06.2009 asti

ESIMERKKILASKELMA VAKUUTUSSÄÄSTÖJEN KEHITYKSESTÄ JA ELÄKKEISTÄ

Vakuutuksenottaja RANKALA THOMAS

Vakuutettu RANKALA THOMAS,

Säästöaika

Ajankohta	Maksut	Hyvitykset	Veloitukset	Vakuutus- säästöt	Henkivakuutus- korvaus
01.01.2010	1.100	22	59	1.063	1.063
01.01.2011	1.224	80	76	2.291	2.291
01.01.2012	1.248	144	88	3.595	3.595
01.01.2013	1.273	210	101	4.977	4.977
01.01.2014	1.299	279	114	6.441	6.441
01.01.2015	1.325	353	128	7.991	7.991
01.01.2016	1.351	434	144	9.632	9.632
01.01.2017	1.378	517	160	11.367	11.367
01.01.2018	1.406	604	176	13.201	13.201
01.01.2019	1.434	698	194	15.139	15.139
01.01.2020	1.463	796	213	17.185	17.185
01.01.2021	1.492	901	233	19.345	19.345
01.01.2022	1.522	1.012	255	21.624	21.624
01.01.2023	1.552	1.128	277	24.027	24.027
...					
01.01.2043	2.307	5.481	1.275	109.262	109.262
01.01.2044	2.353	5.864	1.388	116.091	116.091
01.09.2044	1.400	4.134	986	120.639	120.639
Yhteensä e	61.290	77.490	18.141	120.639	

Maksut Edellisen kalenterivuoden aikana maksetut maksut yhteensä olettaen, että maksujen vuotuinen indeksikorotus on 2,0 %.

Hyvitykset Edellisen kalenterivuoden aikana vakuutussäästöille annetut hyvitykset:
- sijoitusrahastojen rahastokohtaisten tuotto-oletusten mukainen arvonnousu
- kuolevuushyvitys

Veloitukset Edellisen kalenterivuoden aikana sopimuksesta tehdyt hinnaston mukaiset veloitukset:
- maksetuista vakuutusmaksuista veloitetut maksupalkkiot
- vakuutussäästöistä veloitetut hoitopalkkiot
- henkivakuutuksen ylläpitämiseksi tehty veloitus

Vakuutussäästöt Sijoitusrahastojen rahastokohtaisilla tuotto-oletuksilla lasketut vakuutussäästöt.

**Henkivakuutus-
korvaus** Henkivakuutuskorvauksen määrä, jos vakuutettu kuolee turvan voimassaoloaikana.

9.2 Bilaga 2: Tabeller

Pensionsförsäkringsbolagens och deras försäkringars jämförelse

	Aktia	Nordea	Sampo	Skandia
De placerade pensionsförsäkringsfonderna	Aktia Capital och Bond Allocation	Nordea Säästö 50	Sampo Kompass 25 T	Skandia Alexandria Balanced Manager
Placeringsavgift	3 % innehåller livförsäkrings-skyddet	4 % upp till 3000 € varefter 0 %	4 % upp till 4000 € varefter 2 %	7 % innehåller livförsäkrings-skyddet
Administrationskostnader / år	0,85 %	0,7 % upp till 20000 € varefter 0,4 % för överstigande delen	0,8 %	1 %
Administrationskostnader under pensionstiden / år	0,85 %	0,4 %	0,4 %	1 %
Administrationskostnader under pensionstiden / år	0,85 %	0,4 %	0,4 %	1 %
Underhållnings avgift	20,16 € / år	1 € /mån, inte under pensionstiden	1 € / mån, inte under pensionstiden	5 € / mån
Pensionsförsäkringspremier brutto	42500 €	58545 €	61290 €	42300 €
Indexförhöjning	Nej	1,75 %	2,00 %	Nej
Kostnader	13758,17 €	17048,00 €	18141,00	Ingen information
Effektiv ränta (%)	4,85 %	4,5 %	3,9 %	3,39 %
Livförsäkringsskydd under spartiden	100 %	100 %	100 %	101 %

Belastnings % för att uppehålla livförsäkringsskyddet	Ingen	9,6 % för att uppehålla livförsäkringsskyddet	4,5 % för att uppehålla livförsäkrings-skyddet	Ingen
Teckningsprovision	0,50 % i Bond Allocation 1,00 % i Capital	1,00 %	0,50 %	0,00 %
Förvaltningsarvode	1,00 % i Bond Allocation 1,80 % i Capital	1,65 %	0,10 %	1,00 %
Inlösenprovision	0,50 % i Bond Allocation 1,00 % i Capital	1,00 %	0,50 %	0,00 %
Förvarvsavgift	0,00 % i Bond Allocation 0,03 % i Capital	0,00 %	0,00 %	0,00 %
De placerade fonderna	Aktia Capital och Bond Allocation	Nordea Säästö 50	Sampo Kompass 25 T	Skandia Alexandria Balanced Manager
Volatilitet 12 månader	25,8 % i Capital 3,9 % i Bond Allocation	9,76 % i Säästö 50	7,58 % Kompass 25T	7,72 %
Sharpe	-1,93 i Capital -2,23 i Bond Allocation	-1,22	-2,396	-1,57 %
Beta	0,73 i Capital	1,03	0,771	0,93
Tracking error %	10,70 % i Capital 1,45 % i Bond Allocation	5,00 %	5,036 %	2,52 %